

Sisekaitseakadeemia
Politsei- ja Piirivalvekolledž

Robert Kruzberg

**ÕHKRELVAD NING NENDE MÕJU ÜHISKONNALE JA
POLITSEI TÖÖLE**

Lõputöö

Juhendaja:
Ants Kalev, MA

Tallinn 2021

Kolledž: Politsei- ja Piirivalvekolledž	Kaitsmise kuu ja aasta: 06.2021
Töö pealkiri eesti keeles: Õhkrelvad ning nende mõju ühiskonnale ja politseitööle	
Töö pealkiri inglise keeles: Airguns and their impact on society and police work	
<p>Lühikokkuvõte</p> <p>Lõputöö on koostatud eesti keeles, inglise keelse kokkuvõttega. Lõputöö koosneb 64 leheküljest. Lõputöö koostamiseks oli kasutatud 95 allikat. Lõputöös on 3 joonist, 3 tabelit ja 8 lisa. Lõputöö uurimisprobleemiks seati küsimus milline on airsoft ja õhkrelvade kasutamise lisaregulatsioonide vajalikkus Eestis. Lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada millised lisaregulatsioonid on vajalikud airsoft ja õhkrelvadele, et muuta inimeste elu Eestis turvalisemaks. Eesmärgi saavutamiseks kasutati kombineeritud empiirilise uuringu meetodit, mille käigus viidi läbi ekspertintervjuud, et koguda ekspertarvamusi airsoft ja pneumorelvade käitlemise probleemide ja võimalike lahendite kohta; viidi läbi statistiliste andmete analüüs kogutud ja süstematiseeritud 2019 aastal läbi Häirekeskuse registreeritud väljakutsete „Sündmus relvaga“ informatsiooni kohta. Esimeses peatükis antakse teoreetiline ülevaade airsoft ja õhkrelvadega seotud läbiviidud teaduslikest uuringutest, kus hinnatakse nende relvade mõju nii inimeste käitumisele, kui ka inimese tervisele ning antakse ülevaade Euroopa riikide airsoft relvade regulatsioonidest. Teises peatükis esitletakse empiirilise uuringu koondtulemusi ning antakse hinnang võimalikest airsoft ja õhkrelvade lisaregulatsioonide asjakohasusele Eestis. Lõputöö autor teeb ettepaneku lisada Eesti relvaseadusse 9 muudatusettepanekut, et airsoft ja õhkrelvade käitlemine muutuks ohutumaks, seadus ühtlaselt tõlgendatavaks ja selliste relvade kasutamise kaasnivad ohud selgemaks.</p>	
Lisad:	
Võtmesõnad: pneumorelvad, õhkrelvad, airsoft, airsoft relvad	
Võõrkeelsed võtmesõnad: pneumatic weapons, airguns, airsoft, airsoft guns	
Säilitamise koht:	
Töö autor: Robert Kruzberg	
<p>Olen koostanud lõputöö iseseisvalt. Kõik lõputöö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, seisukohad, kirjalikest allikatest ja mujal allikates saadud info on nõuetekohaselt viidatud. Annan Sisekaitseakadeemia tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose reprodutseerimiseks säilitamise ja elektroonilise avaldamise eesmärgil, sealhulgas Sisekaitseakadeemia raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni. Annan loa teose üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Sisekaitseakadeemia veebikeskkonna kaudu sealhulgas Sisekaitseakadeemia raamatukogu digikogu kaudu ja paber kandjal Sisekaitseakadeemia raamatukogus kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni. Olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.</p>	
Allkiri: (allkirjastatud digitaalselt)	Kommentaar (soovi korral)
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Ants Kalev	Allkiri: (allkirjastatud digitaalselt)
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor / instituudi juhataja:	Allkiri: (allkirjastatud digitaalselt)

SISUKORD

SISUKORD.....	3
SISSEJUHATUS	4
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD.....	7
1.1 Uuringud airsoft ja õhkrelvade mõjust	7
1.2 Airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid üle Euroopa.	9
1.3 Airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid Eestis	20
1.4 Euroopa regulatsioonide analüüs	22
1.5 Airsoft ja õhkrelvade kasutamine Eestis.....	24
2. EMPIIRILINE UURING	30
2.1 Uuringu meetodika, protsess ja valim	30
2.2 Uuringu tulemused.....	31
2.3 Ekspertide intervjuerimine	35
2.4 Järeldused ja ettepanekud	38
KOKKUVÕTE	42
SUMMARY	44
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	45
TABELITE JA JOONISTE LOETELU	54
LISAD.....	55

SISSEJUHATUS

Viimastel aastatel on Eestis politseil tulnud reageerida väljakutsetele, kus inimene viibib avalikus kohas relvataolise esemega. Põhja prefekt Kristjan Jaani kommenteeris 22.01.2020.a ETV hommikuprogrammis "Terevisioon" sellist olukorda järgmiselt: *"Reageerime alati suurte jõududega, kui on oht, et keegi alustab tulistamist. Õnneks on need väljakutsed enamasti olnud seotud siiski mängurelva, õhkrelva, stardipüstoli või välgumihkliga, kuid juhtumite hulk näitab, et Eestis peaks mõtlema airsoft ja muude taoliste relvade eraldi märgistamisele, et reaalne ohu allikas oleks selgemini eristatav"*. Meediakanalites ilmuvad sageli artiklid relvataoliste esemete valekasutamisest. Näiteks 2019 aastal kajastati meedias, et meesterahvas tappis inimese õhkrelvaga (Sarv, 2019); või sai lugeda uudist, et alaealine poiss ähvardas õhkrelvaga teist inimest (Nikolajev, 2019) ning 2020 aastal oli uudistes lugeda, et 17. aastane poiss lasi õhkrelvast kolme reisibussi pihta ning politsei reageeris sellele kõrgendatud jõududega (Pihlak, 2020).

Kristjan Jaani sõnade järgi reageeris politsei 2019 aastal **1454 korral** väljakutsetele, kus kellegi käes oli tulirelv, relvataoline ese või külmrelv. Selliste sündmuste puhul ei ole objektiivselt võimalik eemalt tuvastada, kas tegemist on siiski plastmassist mängurelvaga või reaalse tulirelvaga. Selline teadmatus võib aga viia kõige negatiivsema tulemuseni, kui relvataolise esemega isik suunab tema käes oleva relva meenutava eseme sündmusele reageerinud politseiniku suunas.

Selgitamaks tulirelvataoliste pneumorelvade olemust, on vajalik teada Airsoft mängu, mis on militaarne sportlik mäng, sarnane paintballiga, kus inimesed mängivad läbi erinevad taktikalised situatsioonid ja sageli on neile määratud mängu stsenaariumiga erinevad rollid. Airsofti üks eripära on selles, et inimesed kasutavad oma mängus airsoft relvi, mis on spetsiaalselt valmistatud sellise kujuga, et meenutada reaalselt tulirelva. Airsoft relvad on 1:1 mõõtkoopiad, ehk replikad, tegelikest tulirelvadest (Saunte, *et al.*, 2006, p. 755). Airsoft relvadeks nimetatakse airsoft replikad, millega tulistamiseks kasutatakse tavaliselt 6-millimeetriliseid plastikkuule kaaluga 0,12 kuni 0,46 grammi. Esinevad ka erandid, mis kasutavad 8-millimeetrilisi või 6,44-millimeetrilisi plastikkuule. Erinevalt tulirelvadest, mis kasutavad kuuli laskmiseks püssirohtu, pneumorelvad kasutavad oma kuuli laskmiseks kineetilist energiat, mis saabub erineval kujul saavutatud suruõhust. Samuti selgitamaks relvataoliste esemete olemust on vaja teada, et tavaliselt õhkrelvadeks on pneumorelvad, millega lastakse 4,5-millimeetrilisi metallkuule.

Lõputöö teema on **aktuaalne**, sest Eesti siseturvalisuse arengukavas 2020-2030 on välja toodud, et „turvalisus tähendab stabiilset elukeskkonda, milles inimene tunneb ennast kaitstult, aitab ise selle kujundamisele kaasa ja kus on tagatud tema heaolu, ohutus ja kindlustatus.“ Selline mudel tooks Eestisse suurema turvalisuse tunde ning vähendaks ohtlike sündmuste hulka meie ühiskonnas. Siseturvalisuse arengukava järgi, sellise mudeli eduka väljatöötamise jaoks on vaja, et iga inimene panustaks ühiskonna turvalisusesse ja selleks, et tugevdada turvalisuse tunne Eestis on vajalik reguleerida õhkrelvade käitlemist Eestis. Autori meilivahetuses (Jaani, Jaanuar 2020) endise Põhja prefekti Kristjan Jaaniga viimane mainis, et tema arvates on vaja täiendavat regulatsiooni airsoft ja õhkrelvade kohta. Lõputöö aktuaalsust toetavad ka Eesti meedias kajastuvad juhtumid õhkrelvade valekasutamisest, kus politseiametnike arvates on õhkrelvad lastele liiga kergesti kättesaadavad (Nikolajev, 2019) ja kus endine Ida prefektuuri operatiivkeskuse juht Ivan Posledov selgitab ERR-le, et selliste juhtumite lahendamisel politsei reageerib täieliku tõsidusega ning **kunagi võib juhtuda, et politsei laseb maha relvataolise esemega isiku** (Sarv, 2019).

Lõputöö teema on **uudne**, kuna Eestis varasemalt ei ole läbi viidud uuringuid airsoft ja õhkrelvade käitlemise kultuurile ning nende mõju kohta politsei tööle. Sarnasel teemal on 2012 aastal Raigo Raamat kirjutanud lõputöö teemal „Tsiiviilrelva omandamine Eestis“, mille eesmärk oli välja selgitada, kas tsiiviilrelva omandamise regulatsioon Eestis on piisav, et tagada ohutuse nõuete tagamine üldsusele ning kas kehtivas relvaseaduses on lähtuvalt sellest sätteid, mis vajavad täiendamist ja muutmist (Raamat, 2012). Seega püstitab autor uurimisprobleemi: milline on airsoft ja õhkrelvade kasutamise lisaregulatsioonide vajalikkus Eestis?

Uurimisprobleemi täpsustavad alljärgnevad **uurimisküsimused**:

- 1) millised on airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid Euroopas?
- 2) milline on airsoft ja õhkrelvade kasutamise praktika Eestis?
- 3) millised on peamised õigusrikkumised, mis on seotud airsoft ja õhkrelvade?

Antud lõputöö **eesmärgiks** on välja selgitada millised lisaregulatsioonid on vajalikud airsoft ja õhkrelvadele, et muuta inimeste elu Eesti turvalisemaks.

Eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgmised **uurimisülesanded**:

1. Uurida rahvusvahelisi teaduslikke uuringuid airsoft ja õhkrelvade mõju kohta.

2. Uurida airsoft relvade ja õhkrelvade regulatsioone Euroopas.
3. Uurida airsoft ja õhkrelvade kasutamist Eestis.
4. Analüüsida politsei väljakutseid ja kohtulahendeid, mis olid seotud airsoft- ja õhkrelvadega.
5. Intervjuuerida politseiametnikke, airsoft esindajaid ja siseministeeriumi esindajat airsoft ja õhkrelvadega seotud probleemidest.
6. Sünteesida teooriat ja uuringu tulemusi ning teha järeldusi ja ettepanekuid airsoft relvade ja õhkrelvade lisaregulatsioonide kohta Eestis.

Töö raames viiakse läbi **kombineeritud empiiriline uuring**, mille käigus sooritatakse statistiliste andmete analüüs ja poolstruktureeritud ekspertintervjuud (Flick, 2009, p. 165). Uuringustrateegiaks on valitud juhtumiuuring (case study). **Kvalitatiivseks uurimisviisiks on** selles töös ekspertintervjuud, kus kogutakse ekspertarvamused airsoft ja pneumorelvade käitlemise probleemide ja võimalike lahendite kohta. Seega ekspertintervjuude valim on ettekavatsetud valim (Õunapuu, 2014), kuna antud valdkonnas on vaja eriteadmisi nii spetsiifiliste relvade liigi, kui ka võimalike õiguslike tagajärgede kohta. **Kvantitatiivne uurimisviis on** selles töös statistiliste andmete analüüs, mille käigus kogutakse ja süstematiseeritakse infot 2019 aastal läbi Häirekeskuse registreeritud väljakutsete „Sündmus relvaga“ kohta, kus nt inimene vehkis avalikus ruumis relvataolise esemega ja sellega põhjustas kaaskodanikes hirmu. Kvantitatiivse uuringu läbiviimiseks oli valitud eesmärgist lähtuv valim, kuna uuritavad kaasatakse valimisse ettekavatsetult kindla kriteeriumide alusel (Õunapuu, 2014).

Lõputöö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis antakse teoreetiline ülevaade airsoft ja õhkrelvadega seotud läbiviidud teaduslikest uuringutest, kus hinnatakse nende relvade mõju nii inimeste käitumisele kui ka inimeste tervisele. Teises peatükis esitletakse empiirilise uuringu koondtulemusi ning antakse hinnang võimalikest airsoft ja õhkrelvade lisaregulatsioonide asjakohasusele Eestis.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Uuringud airsoft ja õhkrelvade mõjust

Airsoft ja õhkrelvade füüsilise mõju kohta on läbi viidud mitmed välismaa uuringud. Rahvusvahelistes uuringutes on eristatavad kaks peamist liiki õhkrelvi, millega on tekkinud vigastused valekasutamise tõttu. Nendeks on:

- airsoft relvad, mis lasevad 6-millimeetriliste plastikkuulidega ja
- õhkrelvad, mis lasevad 4,5-millimeetriliste metallkuulidega.

Airsoft relvad on 1:1 mõõtkoopiad, ehk replikad, tegelikest tulirelvadest (Saunte, *et al.*, 2006, p. 755). Esialgselt nad olid loodud ja turustatud USA-s 45 aastat tagasi. 1990. aastatel airsoft relvad said väga populaarseks Jaapanis ja sealt nad levisid üle maailma (Endo jt 2000). Airsoft relvadega tekitatud traumade uuringutes (Haavisto, 2019; Kratz, 2010; Saunte, 2006) on analüüsitud ainult silmatraumasid. Airsoft relva tüüpiliseks ohvriks on tavalised noored poisid ja saadud traumade tõttu on ohustatud nägemine (Kratz, *et al.*, 2010, p. 37). Haavisto jt (2019) uurisid ühe aasta (2011-2012) jooksul mängurelvadega tekitatud laste silmatraumade ravimist Helsingi Ülikooli Silmahaiglas (Helsinki University Eye Hospital) ja nende pikaajalist mõju. Haavisto jt (2019) uuringust lähtub, et antud aasta jooksul selles haiglas oli 15 juhtumit, kui keegi sai silmavigastuse airsoft relvast, herneste laskurist või paintball relvast. Selles töös mainitakse, et antud hulk silmatraumadest oli ainult **1% kõikidest silmatraumadest** (Haavisto, *et al.*, 2019, p. 430). Holland jt (2004) soovisid oma uuringus stimuleerida arutelu 4,5 millimeetriliste õhkrelvade ohtude üle ja analüüsida 1998-2003 aastade jooksul saadud õhkrelvadega tekitatud vigastusi kaela ja pea piirkonnas, mis olid ravitud Alder Hey lastehaiglas Liverpoolis (Alder Hey Children's Hospital, Liverpool). Holland jt (2004) tuvastasid 16 patsienti vanuses 5–15 aastat, kes said selliseid vigastusi. Enamik juhtumeid olid vägivaldsed rünnakud, mis toimusid avalikes kohtades väljaspool kodu (Holland, *et al.*, 2004, p. 124). Saunte ja Saunte (2006) uurisid Taanis Rigshospitalet-i linna Ülikooli kliinikumi silmaosakonna (University Eye Department, Rigshospitalet, Denmark) 33 patsienti, kes 1998-2002 aastate jooksul said silmavigastuse airsoft relvaga ja keda raviti selles kliinikumis. Saunte ja Saunte (2006) mainivad oma uuringus, et nad näevad airsoft relvadega põhjustatud silmatraumade arvu suurenemist. Nende arvamusel lapsed ja noorukid tihti väärkasutavad airsoft relvi mängurelvadena (Saunte & Saunte, 2006, p. 755). Kamphauseni jt (2019) uuringus analüüsitakse 4,5 millimeetriliste õhkrelvade füüsilist mõju ja ballistikat 82 aasta vanuse meesterahva enesetapu näitel.

Tabel 1. Osa Haavisto jt (2019), Kratz jt (2010) ja Saunte jt (2006) uuringute tulemustest. (Haavisto, 2019, Kratz, 2010, Saunte, 2006; Autori koostatud)

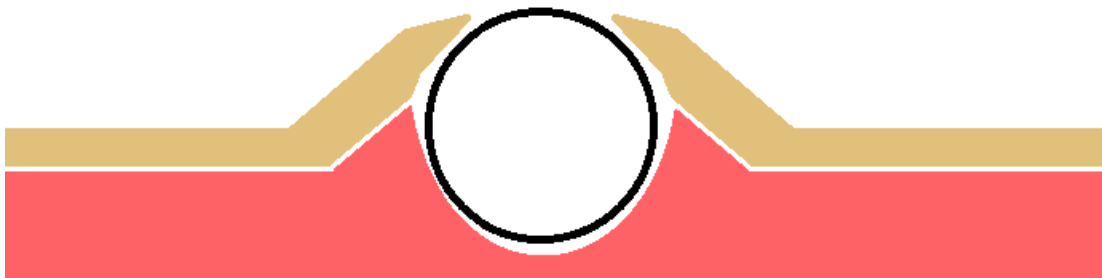
Autor (riik)	Aastad	Juhtumid	Mees/Naine	keskmine vanus	min-max
Havisto (Soome)	2011-2012	12	11/1	14.2	3-47a
Saunte (Taani)	1998-2002	33	30/3	13	3-49a
Kratz (Israel)	2006-2008	59	49/10	9.8a	2.8-26a

Oma uuringus Kratz jt (2010) räägivad sellest, et professionaalse airsoft relva kuuli algkiirus võib ulatuda üle 120 m/s, kuid nende hinnangul enamik müügil olevaid airsoft relvi lasevad kuuli algkiirusega umbes 70 kuni 90 m/s ja et airsofti kuuli efektiivne lennukaugus on 30–50 m. Samuti võrdluseks Kratz jt (2010) toovad välja seda, et 4,5 mm õhkrelva kuulide algkiirus võib olla kuni 200 m/s ja nende efektiivne laskekaugus on umbes 150 m. Võrreldes õhkrelva ja paintball relva kuulide silmavigastusi (Drummond & Kielar, 1976; Harris, et al., 1983; Mamalis, et al., 1990; Shanon & Feldman, 1991; Thach, et al., 1999; Fineman, et al., 2000; Mason, et al., 2002) Fleischhauer jt (1999) ning Endo jt (2000, 2001) leitakse, et 0,2 g airsoft plastikküül ei põhjusta nii suuri vigastusi. Vaatamata sellele, Saunte jt (2006) oma uuringus arvavad, et selliste relvade ohud võiksid olla inimestele selgemad. Õhupüssid on Holland jt (2004) arvamusel ohtlikud relvad, kuid siiski on nad lastele kergelt kättesaadavad ja neid peetakse sageli mänguasjadeks. Holland jt (2004) arvavad, et lapsed ja teismelised mängides õhkrelvadega ei tea, kui raskeid vigastusi võivad nad nende relvadega põhjustada ja seetõttu käituvadki ohtlikult. Airsoft ja paintballi mängudes on silmade kaitsmine kohustuslik, kuid suures osas need traumad toimuvad oma mänguterritooriumil, kus inimesed ei kasuta kaitsevarustust (Haavisto, 2019; Kratz, 2010; Saunte, 2006).

Kaitsevarustuse kasutamine teeb iga tegevuse ohutumaks, kuid selle puudumine võib viia traumadeni. Eelnevalt välja toodud uuringute alusel võib kindlalt öelda, et airsoft-, paintball-, ja õhkrelvade valekasutamise tagajärjel registreeritud traumad tekivad peamiselt silmadele. Silmatraumade puhul ravimine on võimalik üksnes spetsialiseerunud raviasutustes. Kuna uuringutes on kajastatud enamasti silmatraumasid, aga teised, näiteks nahatraumad, jäävad mainimata, siis võib teha järelduse, et inimesed ei pöördu nii tihti raviasutuste poole airsoft ja õhkrelvadega tekitatud nahatraumadega. Nii airsoft kui ka paintball mängude käigus inimesed lasevad teine teist pneumaatikaga, mida ei saa võrrelda tavaliste tulirelvadega, aga mis tekitavad sinikaid, naha punetusi ja hemotoome. Airsofti mängudel kasutatud kõrge energiaga relvast

lastud kuul tabab mõnikord nahka sellisel viisil, et plastikkuul **läbib naha, aga ei läbi lihaseid**. Sellisel juhul tavaliselt väike osa kuuli pinnast jääb nähtavaks.

Joonis 1. Airsoft kuuli nahatrauma skemaatiline näidis (Autori koostatud)

Oma uuringus Kamphausen (2018) viis läbi ballistilised katsed, kus sooritas mitmeid laske 10%-lisse ballistilise želatiini pihta, mis imiteerib inimese lihaskudet. Kamphausen (2018) kasutas oma katse läbiviimisel 4,5 millimeetrilist õhkrelva, mille metallkuuli keskmine algkiirus oli 165 m/s. Selline kuul läbis ballistilise želatiini keskmiselt **sügavusega 128 mm**.

1.2 Airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid üle Euroopa.

Antud peatükis kogutakse informatsiooni airsoft ja õhkrelvade regulatsioonide kohta üle Euroopa, võttes aluseks järgmiste 26 riigi kehtivad seadused ja reeglid: Saksamaa, Austria, Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Leedu, Läti, Luksemburg, Holland, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Suurbritannia, Slovakkia, Slovenia, Soome, Taani, Tšehhi, Ungari, Šveits. Selles peatükis on välja jäetud Eesti regulatsioonid, mida autor analüüsib eraldi peatükis ja võrdleb neid teiste riikide regulatsioonidega.

Saksamaa

Kõigepealt on tähtis lahti kirjeldada Saksamaa airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid, kuna mitmetes Euroopa riikides on osaliselt kasutuses Saksamaaga sarnased regulatsioonid.

Saksamaa relvaseadust ei kohaldata mängurelvadele, mille kuuli algenergia ei ületa 0,5 džauli. Airsoft relvad, mille kuuli algenergia on vähem kui 7,5 džauli, kuid üle 0,5 džauli energiat, võib soetada iga isik, kes on vähemalt 18 aastat vana. Need relvad peavad olema tähistatud viisnurgaga, mille sees on kiri "F" ja nendel relvadel on keelatud saritulerežiim (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, 2002). Vaatamata sellele, et nende relvade soetamine ja valdamine ei ole seadusega piiratud, ei tohi airsoft relvad transportimise ajal olla laskevalmis ning nendele ligipääsetavus peab olema piiratud. Airsoft relvade

transportimiseks peavad relvad olema kinnises konteineris või kotis, et nad ei oleks kõrvalistele isikutele nähtavad (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, 2002).

Kõikide pneumorelvade soetamiseks ja valdamiseks, mille kuuli algenergia on rohkem kui 7,5 J, on saksa relvaseaduse järgi nõutav vastav relvaluba (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, 2002). Lasersihikute ja relvalampide kasutamine airsoft relvadel on keelatud ja karistatav (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, 2002).

Austria

Austrias airsoft relvad ei ole kohaliku relvaseaduse järgi (Waffengesetz, 1996) tulirelvad või õhkrelvad, kuid on nimetatud „relvataolisteks esemeteks“. Airsoft ja õhkrelvi võib müüa üksnes 18 või vanematele isikutele. Paljudes Austria osariikides „Lastekaitse seaduse“ mõistes on airsoft relvad nimetatud lastele kahjulikeks esemeteks (Combat-AS, 2014). Austrias ei ole piiranguid airsoft ja õhkrelvade algenergiale.

Belgia

Belgias on airsoft ja õhkrelvad, nagu Eestiski, kvalifitseeritud tsiviilkäibes piiramata relvadeks, mida võivad soetada üksnes täiskasvanud ja nende soetamiseks ei ole vajalik eriluba. Airsoft ja õhkrelvade müügiks kaupluses (jaemüük) on vajalik valitsuse luba ja kohaliku kaitseministeeriumi luba tulirelvade sisseveoks ja müügiks (Socom Tactical).

Airsoft ja õhkrelvade müük eraisikute vahel ei ole piiratud. Belgias airsoft relvade algenergia ei või ületada 7,5 džauli (Socom Tactical) ja õhkrelvade algenergiale piiranguid ei ole (Airgun Universe, 2018). Airsoft ja õhkrelvi Belgias ei tohi kanda avalikus ruumis (SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE, 2006). Kohaliku looduskaitse seaduse tõttu on Belgias kohustuslik kasutada airsoftis biolagunevaid kuule (Socom Tactical). Need kuulid erinevad tavalistest oma materjali poolest, mis lagunevad kergemini looduses.

Bulgaaria

Airsoft relvad on Bulgaarias kvalifitseeritud õhkrelvadeks, kuid nende soetamiseks ja suurima lubatud algenergia kohta ei ole kehtestatud piiranguid (Socom Tactical). Ainuke airsofti regulatsioon on selles, et alaealistele (14-18 a.) on vajalik vanemate luba airsofti mängimiseks (Socom Tactical). Sellisel moel seadustega reguleeritud olukorras kohalikud airsoft mängude korraldajad seavad ise vanusepiirangud oma üritustel osalejatele (Start.bg, 2021). Bulgaarias on keelatud laskmine „kaitstud“ aladel, kuid ei ole piiratud nende relvade kasutamine muus

avalikus kohas; ehk laskmine on keelatud koolides, administratiivhoonetes ja avalikes kohtades (Обн. ДВ, 2010).

Hispaania

Hispaanias on airsoft relvade käitlemine reguleeritud igas omavalitsuses erinevalt. Hispaanias kohaliku relvaseaduse tõttu on airsoft ja õhkrelvad kvalifitseeritud mudelrelvadeks ja nende väljaviimiseks kodust on vajalik eriluba (Ministerio del Interior). Hispaanias on selleks loaks „relvakaart“. „Relvakaarte“ on kaks tüüpi: „A“ ja „B“ vastavalt sissekantavate relvade tüübile (Ministerio del Interior). Airsoft ja õhkrelvad on Hispaanias **4. kategooria** relvad (Ministerio del Interior). Neljanda kategooria relvade jaotuses on kaks punkti (Guardia Civil):

- **Esimeses punktis** on: „Püssid ja püstolid, pool- ja täisautomaatsed, ja kahetoimelised (double-action) revolvrud, mis töötavad suruõhu või surugaasidega ja mis ei ole sarnane pumppüssiga“.
- **Teises punktis** on „Karabiinid ja püstolid, sile- ja vintraudsed, ja üksiklasku laskvad ning ühetoimelised (single-action) revolvrud, mis töötavad suruõhu või surugaasidega ja mis ei ole sarnane pumppüssiga“.

Relvakaartide kehtivused (Guardia Civil):

- „A“ kaart kehtib viis aastat ja sellele kaardile võib registreerida kuni kuus 4.1 kategooria relvi.
- „B“ kaardi kehtimise aeg on piiramata ja sellele võib kanda piiramata arvu 4.2 kategooria relvi.

Kui „B“ kaardi omanikul on tema valduses rohkem kui kuus relva, siis ta võib saada juurde „B“ kaarte. Lisaks nende regulatsioonidele on piiratud ka kõikide pneumorelvade suurim algenergia, mis ei tohi ületada 24,2 džauli (Ministry of Interior, 1993).

Horvaatia

Horvaatias airsoft relvad on määratud kohaliku relvaseaduse „D“ kategooria relvadeks (Expect Croatia), mis on sarnane piiramata tsiviilkäibe relvadega Eestis (Socom Tactical). Airsoft ja õhkrelvad on selle seaduse järgi pneumorelvad ning neid võib soetava üksnes täisealine. „D“ kategooria relvade vedru energia ei tohi ületada 450 njuutonit (Zakon.hr, 2020). Kui sellise relva vedru energia ületab 450 njuutonit, siis see langeb „C“ kategooria relvadesse koos

õhkrelvadega. „C“ kategooria relvi peale soetamist on vaja registreerida vastavas asutuses (Zakon.hr, 2020).

Itaalia

Itaalias airsoft relvadele lubatud suurim kuuli algenergia on 1 džaul. Kohalike seaduste mõistes (Edoardo Mori Magistrato di Cassazione, 2020) airsoft relvad ei ole relvad. Nad on kvalifitseeritud nagu mänguasjad. Sisseveo ja müügi ajal poodides airsoft relvadele on kohustuslikud punast värvi otsikud (Anything about airsoft ,2008). Iseseisev relvade modifitseerimine on Itaalias keelatud ja karistatav (Edoardo Mori Magistrato di Cassazione, 2020), samamoodi on keelatud ka airsoft relvade punast värvi otsikute maha võtmine. Airsoft ja õhkrelvade kasutamine ning nende avalik kandmine avalikus ruumis on keelatud (Socom Tactical). Vanusepiiranguid ei ole sätestatud airsoft relvade kasutamiseks ega ka soetamiseks, kuid kohalik valitsus soovitab, et airsoft relvi müüakse ainult täiskasvanutele või alates 14. eluaastast, kui lapse vanem on ostmise ajal kaasas (Socom Tactical).

Õhkrelvi võib Itaalias soetada vähemalt 18 aastane isik. Alates 10 eluaastast võib neid kasutada vanemate juuresolekul. Piiramata tsiviilkäibega õhkrelvade algenergia ei tohi ületada 7,5 džauli (Edoardo Mori Magistrato di Cassazione, 2020). Nende õhkrelvade kasutamiseks, mille algenergia on suurem kui 7,5 džauli, on vaja relvaluba ja relv tuleb registreerida politseis (Edoardo Mori Magistrato di Cassazione, 2020).

Kreeka

Kreekas airsoft relvad on kohalike seadustega kvalifitseeritud õhkrelvadeks ja nende soetamine ja kasutamine on alaealistele (alla 18 aastastele) keelatud (Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, 1993). Kreeka seadused (Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, 1993) on airsoft mänguga osaliselt vastuolus, kuna tulirelva taoliste esemete kandmine avalikus ruumis on täielikult keelatud (karmimalt kui teistes riikides) ja seega *de jure* peaks olema keelatud ka airsofti mängimine (Socom Tactical). Kui airsoft relva nähakse avalikus ruumis, siis kohalike seaduse järgi seda võib kvalifitseerida kui ebaseadusliku tulirelva käitlemist, mis on rangelt karistatav (Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, 1993). Kuid Kreekas mängitakse airsofti, valides selleks kolmandatest isikutest eemal olevaid alasid. Lasersihikute, optiliste sihikute ja relvalampide kasutamine airsoft relvadel on kohalike seadustega keelatud (Anything about airsoft ,2008).

Leedu

Airsoft ja õhkrelvad on Leedus „D“ kategooria relvad ja nad on reguleeritud ainult müügi vanusepiirangu ja suurima algenergia kriteeriumitega (TEISĒS AKTŪ REGISTRAS, 2020). Leedus airsoft ja õhkrelvi ei või soetada alla 18 aastane isik ja sellise relva suurim algenergia ei tohi ületada 7,5 džauli et olla piiramata tsiviilkäibega (TEISĒS AKTŪ REGISTRAS, 2020). Kui õhkrelva algenergia on suurem kui 7,5 džauli, siis see on juba „C“ kategooria relv, mille soetamiseks ja käitlemiseks on vajalik luba (TEISĒS AKTŪ REGISTRAS, 2020).

Läti

Lätis airsoft relvad on kvalifitseeritud „F“ kategooria madala energia õhkrelvadeks, kui nende algenergia ei ületa 1,5 džauli (LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI, 2020). Sellisel juhul nende käitlemiseks ei ole vaja luba või registreerimist. Airsoft relvi võib soetada alates 18 eluaastast (LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI, 2020). Seaduse kohaselt vähemalt 16 aastane, aga noorem kui 18 aastat vana isik võib kasutada airsoft relvi simulatsiooni mängudes (airsoft mängudes) vanemate nõusolekul (LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI, 2020). Selleks, et relv võiks olla piiramata tsiviilkäibes, õhkrelva suurim kuuli algenergia ei tohi ületada 12 džauli (LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI, 2020).

Luksemburg

Luksemburgis kõik õhkrelvad, kaasa arvatud airsoft relvad, käsitletakse kui tulirelvad ja nende jaoks on vaja vastav relvaluba (Socom Tactical). Õhkrelva luba sportrelva kandmiseks võib taotleda vähemalt 14 aastane isik (Le gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg, 2019). Vastavalt kohalikele ennetusprintsipiidele isik, kes taotleb relvaluba, peab põhjendama, miks see talle on vajalik (Le gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg, 2019).

Holland

Hollandis alates aastast 2013 jõustusid mitmed seaduste muudatused, mis hakkasid reguleerima ka airsofti (NABV). Airsoft relvade jaoks oli püstitatud suurima algenergia piir – 3,5 džauli. Kuna Hollandis käsitletakse airsoft relvi tulirelvadega sarnaste esemetena, siis nende soetamise ja käitlemise jaoks on vajalik olla „NABV“ (The Dutch Airsoft Sports Association) liige (Politie.nl). Ja selleks, et saada „NABV“ liikmeks on vaja eelnevalt läbida politsei taustakontroll. Isik ei tohi olla kriminaalkorras karistatud viimase 8 aasta jooksul. Airsofti saab Hollandis mängida ka ilma „NABV“ liikmelisust omamata kuni 6 korda aastas,

kuid airsoft relva rentimiseks võetakse isiku andmeid, mis edastatakse „NABV“-i (NABV). Kõik mängijad, kes pole Hollandi kodanikud, saavad mängida ilma „NABV“ liikmelisuseta, aga selleks nad peavad taotlema „NABV“-i luba. Õhkrelvade kätlemine ja soetamine on Hollandis palju kergem ja nende soetamiseks ei ole vaja olla mingisuguse organisatsiooni liige. Hollandis ei ole sätestatud piiranguid õhkrelvade algenergiale, kuid nad ei tohi olla välimusest sarnased reaalse türelvadega (Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz, 2020).

Norra

Norras õhkrelvi reguleerib kohalik Relvaseadus (Våpenforskrift). See seadus sätestab ainult vanuse piirangud õhkrelva soetamisel (Justis- og beredskapsdepartementet, 2009). Õhkrelvi, kaasaratud airsoft relvi, võib soetada ainult täisealine isik, kuid airsoft ja paintball relvade kasutamine alaealistel on seaduses erandina lubatud (Justis- og beredskapsdepartementet, 2009). Norras airsoft ja õhkrelvi peab transportima ainult kotis või konteineris, et see ei oleks nähtav võõrastele isikutele (Justis- og beredskapsdepartementet, 2009).

Poola

Poola seadused ei erista airsoft relvi õhkrelvadest ja seega on nad samas kategoorias Kancelaria Sejmu, 2021). Poolas õhkrelva saab soetada ainult täisealine isik, kuid kasutamine ei ole piiratud. Pneumorelva (õhkrelva) algenergia ei tohi ületada 17 džauli. Kui pneumorelva algenergia on suurem kui 17 džauli, siis see on juba piiratud tsiviilkäibega pneumorelv ja selle jaoks on vajalik vastav relvaluba (Kancelaria Sejmu, 2021).

Portugal

Portugalis airsoft relvi reguleerib kohalik relvaseadus ja need ei ole kvalifitseeritud türelvadeks. Portugalis seaduste mõistes on airsoft relvad „G“ kategooria relvad, ehk airsoft relvad, mis imiteerivad türelvi (DRE, 2006). Selleks, et mahtuda selle mõiste alla airsoft relvade suurim algenergia Portugalis ei tohi ületada 1,3 džauli (DRE, 2006). Airsoft relvi saab soetada isik, kes on vähemalt 18 aastane. Selleks, et Portugalis soetada ja kasutada airsoft relva, on vajalik olla kohaliku airsoft sporti assotsiatsiooni liige (Socom Tactical).

Lisaks nendele regulatsioonidele kõikidele airsoft relvadele on Portugalis kehtestatud ka piirangud relva välimuse kohta. Airsoft relvad peavad olema osaliselt värvitud neon-kollase või neon-punase värviga (DRE, 2006):

- Niinimetatud „Pikad relvad“, on relvad, mis on pikemad kui 60 cm ja nende raua pikkus on üle 30 cm – 10 cm raua äärest ja 100% kabast.
- Niinimetatud „Lühikesed relvad“, on relvad, mis on lühemad, kui 60 cm või nende raua pikkus on alla 30 cm – 5 cm raua äärest ja 100% relva käepidemest.

Joonis 2. Portugali airsoft relvade värvide näidised (Airsoft Portugal, 2011)

Õhkrelvad on Portugalis kvalifitseeritud õhkrelvadeks ja vabas müügis on nn „replitseeritavad“ õhkrelvad (DRE, 2006). Selliste õhkrelvade, kaliibriga kuni 5,5 mm, suurim algkiirus võib olla kuni 360 m/s (DRE, 2006). Õhkrelvade soetamiseks ja käitlemiseks ei ole vaja relvaluba või olla organisatsiooni liige.

Prantsusmaa

Prantsusmaal airsoft relvad, mille kuuli algenergia on vähem kui 0,08 džauli ei ole kohaliku relvaseaduse mõistes relvad (Allo Service Public, 2020), vaid mänguasjad. Airsoft relvad, mille kuuli algenergia on suurem kui 0,08 džauli, aga vähem, kui 2 džauli, võib müüa üksnes täiskasvanutele, kuid kohaliku relvaseaduse mõistes nad ei ole pneumorelvad. Airsoft relvade algenergia Prantsusmaal ei tohi ületada 2 džauli. Prantsusmaa relvaseaduse järgi (Allo Service Public, 2020) õhkrelvad, mille algenergia on 2 kuni 20 džauli on „D“ kategooria relvad ja neid võivad soetada ainult täisealised. Airsoft ja õhkrelvi võib transportida ainult sellisel viisil, et nad ei oleksid nähtavad teistele isikutele. Jahindus õhkrelvadega on keelatud, välja arvatud jaht rottide peale.

Rootsi

Rootsi relvaseadus (*Vapenlag*, 2020) ei kehti tulirelvataoliste õhkrelvadele, mille kuuli algenergia on alla 10 džauli. Sellised relvad on vabas tsiviilkäibes ja neid võib nii soetada kui ka käsitleva üksnes alates 18 eluaastast (*Vapenlag*, 2020). Kui airsoft või õhkrelvast võib lasta

poolautomaat või valangu tulerežiimis, siis suurim lubatud algenergia on 3 džauli (Socom Tactical, Anything about Airsoft, 2018).

Rumeenia

Rumeenias õhkrelvad on reguleeritud kohaliku relvaseadusega (LEGEA Nr. 295/2004). Õhkrelvad, mis lasevad metallkuule, on selle seaduse järgi kvalifitseeritud kui „mitte letaalsed relvad“. Selliseid relvi võib soetada vähemalt 18 aastane isik ja on kohustuslik registreerida relv lähimas politseijaoskonnas. Airsoft relva kohta seadus ei ole ühtselt tõlgendatav, aga plastikkuule laskvaid pneumorelvi, mille algkiirus ei ületa 200 m/s, võib soetada täisealine ilma registreerimise vajaduseta.

Suurbritannia

Suurbritannias 2000 aastatel oli loodud mitmeid seaduseid vägivaldsete kuritegude (Violent Crime Reduction Act, 2006) ja „antisotsiaalse käitumise“ (Anti-Social Behaviour Act, 2003) ennetamiseks. Anti-Social Behaviour Act-i järgi igasuguse relvataolise eseme käitlemine avalikus ruumis ilma põhjuseta on keelatud. Relvataolised esemed peavad olema varjatud ja avalikkuse eest alati peidus. Violent Crime Reduction Act (edaspidi VCRA) tõi Suurbritanniasse sellise mõiste nagu „realistlik tulirelva imitatsioon“ (Realistic Imitation Firearm) ja sellega tulid ka selliste esemete kohta uued regulatsioonid. Realistlikud tulirelvade imitatsioonid pidid sellest hetkest alates olema eredat värvi (nt läbipaistev, ere punane, ere roheline jne) ja suuremad kui 38 millimeetrit kõrgusesse ja 70 millimeetrit pikkusesse.

Kommentaaris VCRA-le oli sätestatud, et neid regulatsioone, lisaks sätestatud eranditele, ei rakendata kahel juhul (Violent Crime Reduction Act, 2006):

- Airsoft lahingutegevuse korraldamiseks ja pidamiseks („*organisation and holding*“), kus viidatakse lubatud tegevusele, ja kehtib ainult sellisel juhul, kui kolmandate isikute turvalisus on tagatud.
- Üksikmängijatele, kuna realistlike tulirelvade imitatsioonide soetamine airsofti mängimiseks on oluline osa airsoft mängude harrastamiseks („*holding*“).

Sellised erandid põhinevad sellel, kas isik on airsoft mängija või ei ole. Selleks, et rakendada ja säilitada sellised erandid, oli loodud ühine airsoft mängijate, airsoft jaemüüjate ja mängude korraldajate andmebaas, mis oli loodud ja töötab Suurbritannia Airsoft Jaemüüjate Assotsiooni (United Kingdom Airsoft Retailers Association) või „UKARA“ abil. UKARA annab

võimaluse airsoft relva soetamisel koheselt kontrollida, kas isik on airsoft mängija või mitte ja kas ta võib osta realistliku tulirelva imitatsiooni VCRA erandi alusel. Selleks, et üksikmängija saaks UKARA liikmeks, on vaja vähemalt 56. päevase perioodi jooksul osaleda vähemalt kolmes airsoft mängus samal mängualal (UKARA).

Airsoft relvade suurim kuuli algenergia on piiratud järgmiselt (ABBEY, 2017):

- Valanguga laskvatele relvadele – 1,3 džauli,
- Üksiklaske laskvatele relvadele – 2,5 džauli.

Alaealistel on airsoft relvade ostmine keelatud ning nende müümine alaealistele on samuti keelatud ja on seadusega karistatav, kuid nende relvade kinkimine ei ole keelatud ja seega on lubatud alaealistele relvade ostmine täiskasvanute poolt. Õhkrelvad Suurbritannias ei ole nii rangelt reguleeritud ja nii nende soetamiseks kui ka käitlemiseks ei ole vajalik organisatsiooni liikmelisus. Suurbritannias õhkrelvade suurim algenergia tohib olla kuni 16 džauli (Airgun Universe, 2018).

Iirimaa

Iirimaal on kõik airsoft ja õhkrelvad, mille algenergia on suurem kui 1 džaul, kvalifitseeritud tulirelvadeks ja nende soetamiseks ja käitlemiseks on vaja relvaluba (Criminal Justice Act 2006). Sellise otsuse tegemist seostatakse sellega, et ühes Suurbritannia kohtuasjas selgus, et silma vigastamiseks on vaja tabamust ainult ühe džauli energiaga (Socom Tactital). Kuid isegi kui isikul on vastav relvaluba, Iirimaal ei ole selliseid mängukorraldajaid, kes lubaksid oma üritusel kasutada relva algenergiaga suurem kui 1 džaul (Socom Tactital). Airsoft ja õhkrelva soetamiseks on vaja olla vähemalt 18 aastane (Airsoftguns.ie).

Slovakkia

Slovakkias airsoft relvad on kvalifitseeritud „D“ kategooria tulirelvadeks (*ZÁKON z 23. apríla 2003*). Slovakkias airsoft ja õhkrelvad langevad „D“ kategooria tulirelvade hulka ja nende jaoks relvaluba ei ole vajalik. Seega selliste esemete käitlemine on lubatud ainult täiskasvanutele (Socom Tactical). Selliseid relvi võib lugeda piiramata tsiviilkäibega tulirelvadeks ja nende soetamine on võimalik üksnes täisealisele. Airsoft ja õhkrelvade algenergia ei tohi ületada 15 džauli (*ZÁKON z 23. apríla 2003*).

Relvade regulatsioonide muudatused toimusid Slovakkias peale suurt tulistamist, kus 2010 aasta augustis Bratislava lähedal kaheksa inimest tapeti ja suur hulk inimesi said vigastada (Slovak Spectator, 13.09.2010). Peale seda valitsus proovis vähendada tulirelvade entusiastide arvu riigis (Slovak Spectator, 13.09.2010). Kuna airsoft ja õhkrelvad on Slovakkias kvalifitseeritud („D“ kategooria) tulirelvadeks, siis selliste relvade ja nende oluliste osade import on lubatud ainult tulirelvade sisseveo litsentside omanikele. Samuti seadus kohustab relva omanikku lukustama relva kui seda ei kasutata ja see nõue hõlmab ka airsoft relvi. Öösihikute ja lasersihikute kasutamine relvade peal on keelatud. Lasersihiku kasutamine muudab relva „A“ kategooria relvaks, ehk keelatud relvaks.

Sloveenia

Sloveenias airsoft ja õhkrelvi võib soetada ainult täiskasvanu. Kõik airsoft relvad, mille algenergia on alla 1 džauli, on kvalifitseeritud mänguasjadeks. (Socom Tactical) Airsoft ja õhkrelvad, mille algenergia on alla 20 džauli või kuuli algkiirus on alla 200 m/s, on kvalifitseeritud „D“ kategooria relvadeks ja ei vaja relvaluba (*Zakon o orožju (ZOro-1)*).

Soome

Soomes kuuluvad airsoft-relvad õhkrelvade kategooriasse ja nende turustamist ja mängurelvade ohutuse nõudeid kontrollib Soome Ohutuse ja Keemia Agentuur (Haavisto, *et al.*, 2019, p. 434). Müüjatel soovitatakse teavitada ostjaid nende relvade regulatsioonidest ja kaasnevatest ohtudest (Haavisto, *et al.*, 2019, p. 434). Üheks ohuks võib olla ka tulirelvataolise eseme kandmine avalikus ruumis, mis on Soomes keelatud. Selline ese peab olema kaetud ja kolmandate isikute eest varjatud. Haavisto jt (2019) oma uuringus airsoft relvade traumade kohta mainivad, et nende hinnangul, kui airsoft relvad kuuluksid tulirelvaseaduse alla, siis inimesed saaksid rohkem aru ohtude võimalikest tagajärjedest. Soomes airsoft relvade suurim algenergia ei ole seadusega piiratud, kuid nende soetamiseks peab olema vähemalt 18 aastane (LEKA, 2007). Alaealised võivad soetada airsoft relvi vanemate kirjalikul nõusolekul.

Taani

Taani seadus keelab pneumo mängurelvade, ehk ka airsoft relvade käitlemise alla 18 aastaste isikute poolt (Saunte & Saunte, 2006, p. 758). Lähtudes Taani regulatsioonidest on näha, et on keelatud igasugune tulirelvataolise eseme kasutamine avalikus ruumis, et mitte põhjustada isikutes hirmu ja neid asjatult häirida. Nii airsoft, kui ka õhkrelvade kasutamine on lubatud

ainult privaatsel territooriumil või spetsiaalsel alal. Airsofti tohib mängida ainult politsei poolt heaks kiidetud platsidel, kus on tagatud kolmandate isikute ohutus.

Hollandi jt (2004) arvamusel viimased muudatused seaduses õhkrelva kohta on minimaalsed. Holland jt (2004) leiavad, et on vajalikud rangemad lisaregulatsioonid selleks, et teha õhkrelvad ohutumaks ja vähendada nende kättesaadavust lastele ja teismeliste. Hetkel (2021 aastal) airsoft ja õhkrelvade soetamiseks on vaja esitada isikut tõendav dokument, et tuvastada vanus (LBK nr 1005 af 22/10/2012 Bekendtgørelse af lov om våben og eksplosivstoffer).

Tšehhi

Tšehhis on airsoft ja õhkrelvad kohaliku Relvaseaduse (119 ZÁKON ze dne 8. března 2002 o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních)) järgi kvalifitseeritud „D“ kategooria relvadeks. Tšehhis selliseid relvi võivad soetada ja käidelda ainult täisealised (18 a ja vanem). „D“ kategooria relvade suurim algenergia võib olla kuni 16 džauli. Kui õhkrelva algenergia on suurem kui 16 džauli, siis selline relv kuulub „C“ kategooriasse ja selleks on juba vajalik relvaluba. Airsoft ja õhkrelvade kasutamine avalikus ruumis, kus nad võivad ohustada kolmandaid isikuid või kahjustada inimeste vara, on keelatud. Samuti Tšehhis on rangelt keelatud tsiviilisikul avalik tulirelva kandmine avalikus ruumis.

Ungari

Ungaris airsoft relvad ja õhkrelvad on kvalifitseeritud õhkrelvadeks. Vabas tsiviilkäibes on sellised relvad algenergiaga kuni 7,5 džauli (2004 évi XXIV. törvény a lőfegyverekről és löszerekről). Ungaris selliste relvade soetamine ei ole piiratud vanusepiiranguga, kuid nende kasutamine alaealistele vanuses 16-18 aastat on lubatud ainult täiskasvanute järelevalvel. Airsoft relvi võivad müüa ainult litsentseeritud relvapoed ja sellistel relvadel peab olema Ungari tulirelvade tõendamise ameti märke (Hungarian Firearm Proofing Authority). Airsoft ja õhkrelvadest laskmine on lubatud ainult piiritletud privaatsel aladel ja ükski kuul ei tohi väljuda selle territooriumilt.

Šveits

Šveitsis alates 2008. aasta lõpust on kõik õhkrelvad kvalifitseeritud tulirelvadeks. Airsoft relvad pole käsitletud Šveitsi relvaseaduses ja nende käitlemiseks ei ole vaja luba (Socom Tactical). Õhkrelvi ei või soetada isik, kes on alla 18 aastane või on kriminaalkorras karistatud. Samuti nii airsoft kui ka õhkrelvade kasutamine avalikus ruumis on keelatud. Airsoft ja

õhkrelvade import on lubatud ainult nendel isikutel, kes omavad relvade sisseveo luba. Airsoft relvade soetamisel Šveitsis mõlemad osapooled peavad koostama ostu-müügi lepingu, mida nad on kohustatud säilitama vähemalt 10 aastat. Vaatamata sellistele tingimustele airsoft relvade soetamiseks relvaluba ei ole vajalik ja nii airsoft kui ka õhkrelvade algenergia ei ole piiratud.

1.3 Airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid Eestis

Eesti relvaseaduse järgi pneumorelv on relv, milles lendkeha saab suunatud liikumise suruõhu või muu surugaasi energiast (Relvaseadus, 2021). Selle definitsiooni alla tänapäeval mahuvad paljud esemed, kuid relvaseaduse järgi saab neid liigitada põhiliselt välise kuju järgi. Relvaseaduse (2021) paragrahv 14 sätestab, et pneumorelvade liigid on: pneumopüss ja pneumopüstol (lg. 1) ning pneumorevolver (lg. 2). Relvaseaduse paragrahvi 18 mõistes on pneumorelvad piiramata tsiviilkäibega relvad juhul, kui need on kuni 4,5-millimeetrise kaliibriga, k.a pneumorelv (lg. 2), aga siin tekivad vastuolud sellega, mida tegelikult kujuvad endast pneumorelvad Eestis.

Relvaseaduse järgi airsoft relvad *de jure* langevad sellest definitsioonist välja, kuna kasutavad plastikkuule, millel on diameeter 6 millimeetrit. Seega võib seadust tõlgendada selliselt, et airsoft relvade käitlemiseks, lõputöö kirjutamise ajal, kehtiva relvaseaduse järgi, peaks soetama relvaloa, kuna seaduse definitsiooni järgi need ei ole piiramata tsiviilkäibega relvad. Kuid *de facto* nende relvade üle ei ole mingisugust kontrolli ja ei ole kehtestatud ka lisaregulatsioone. Seega võib relvaseadust tõlgendada selliselt, et see ei kehti airsoft relvadele.

Kehtiva relvaseaduse § 18 lõige 3 sätestab, et „Piiramata tsiviilkäibega relvale ja laskemoonale laieneb käesolev seadus üksnes antud paragrahvi lõigete 4–9 ning käesoleva seaduse § 10 lõike 1 ja § 28 lõike 2 osas“ (Relvaseadus, 2021). Seega, piiramata tsiviilkäibega **pneumorelvade kohta** on seaduses sätestatud järgmised punktid (Relvaseadus, 2021, §18 lg 3):

- RelvS § 10 lg 1 järgi relva valdaja on kohustatud viivitamata teatama politseile relva käitlemisest või kasutamisest, kui relva käitlemise või kasutamisega on põhjustatud isiku surm või tekitatud isikule tervisekahjustus või varaline kahju,
- RelvS § 18 lg 4 sätestab, et piiramata tsiviilkäibega relva ega selle laskemoona ei või soetada, omada, vallata, kanda, hoida ega edasi toimetada alla 18 aastane isik,
- RelvS § 18 lg 5 ütleb, et pneumorelva võib vallata, kanda, hoida ja edasi toimetada vastavat spordiala harrastav vähemalt kümneaastane isik.

- RelvS § 18 lg 7 järgi pneumorelva valmistamiseks ja ümbertegemiseks on nõutav relvaseaduse §-s 66 sätestatud tegevusluba.
- RelvS § 28 lg 1 p 2 järgi füüsiline isik võib relva soetada, omada ja vallata vastava spordialaga tegelemiseks.

Nagu Austrias, Bulgaarias, Kreekas, Luksemburgis, Norra, Soomes, Taanis ja Šveitsis, ei ole ka Eestis sätestatud piiranguid pneumorelvade suurimale algenergiale. Selline reguleerimatus seaduses võib olla seotud sellega, et kehavigastuste tekitamist airsoft ja õhkrelvadega Eesti esineb harva ja seadusandlus ei tundnud vajadust seda reguleerida.

Vaatamata sellele, et Eestis ei ole piiratud airsoft ja õhkrelvade algenergiat, ei ole Eestis ka ühtselt tõlgendatavalt reguleeritud piiramata tsiviilkäibega relvade kasutamine avalikus ruumis, kuna relvaseaduse (2021) § 50 (Relva ja laskemoona kandmise üldine kord) lõige 2 sätestab, et „Relva ja laskemoona tuleb kanda avalikus kohas varjatult ning viisil, mis välistab nende kadumise või sattumise teise isiku valdusse, samuti juhusliku kahju tekitamise. Kantava tulirelva, välja arvatud revolvri padrunit ei tohi olla padrunit, (Relvaseadus, 2021), kuid eelnevalt mainitud relvaseaduse (2021) § 18 lõige 3 *de jure* on selle regulatsiooni takistuseks. Kuid sellise nõude rakendamine muudaks Eesti airsofti olukorra samasuguseks, nagu Kreekas, kus *de jure* on keelatud relva kandmine avalikus ruumis ja mis muutis ka airsofti mängimise *de jure* ebaseaduslikuks.

Sarnane on ka olukord relvaseaduse (2021) § 50 lõige 3 punktis 1, mis keelab relva ja laskemoona kandmist joobeseisundis. Sellise regulatsiooni mitte rakendamine *de jure* ei keela airsoft ja õhkrelva kasutamist **joobeseisundis**, mis võib saada ohtlike olukordade põhjuseks. Järgmiseks seaduslikuks vastuoluks on **relva valmistamise ja ümbertegemise keeld** ilma vastava tegevusloata (Relvaseadus, 2021). Airsoft relvade ümbertegemine ja remont on selle hobi lahutamatu osa, kuna mängijad pidevalt arendavad oma mängurelvi, et need laseks täpsemini ja kaugemale, ilma algenergia suurendamiseta ning et selline mängurelv näeks välja, nagu omanikule meeldib. Airsoft relvade modifitseerimisel mängijad keskenduvad siseosade töö kvaliteedi parandamisele, kuna algenergia ei anna nii suurt arengut efektiivse lennukauguse suurenemiseks.

Kehtiva karistusseadustiku (2021) § 263 lg 1 p 2 järgi „Avalikus kohas käitumise üldnõuete rikkumise eest, kui see on toime pandud relva või relvana kasutatava muu eseme, lõhkeseadeldise või lõhkeainega ähvardades, – karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“ ja selle paragrahvi alusel algatatakse kõige suurem osa menetlusi,

kui isik sihib kolmandat isikut relvataolise esemega ja kolmas isik tunneb ohtu oma elule ja tervisele. Selline kuriteo koosseis on üheselt tõlgendatav ja on peamine vahend võitlemises pneumorelvade kuritarvitamise vastu.

Seega, tuginedes tänapäevastele regulatsioonidele, on kindel fakt see, et Eesti relvaseadus (2021) vajab täiendamist. Relvaseaduses on mitmed mitteüheselt tõlgendatavaid regulatsioone ja nende muutmine on vajalik selge ja arusaadava õigusruumi tekkimisel.

1.4 Euroopa regulatsioonide analüüs

Selles alapeatükis on võetud kokku ja analüüsitud Euroopa riikide regulatsioonid airsoft ja õhkrelvade kohta. Kogutud andmete paremaks arusaamiseks ja analüüsimiseks olid need esitatud tabeli kujul järgmiste parameetrite järgi (vt Lisa 2):

- „Seaduslik kasutamise vanuse piirang“ - ehk millises vanusest isik võib seaduslikult kasutada airsoft ja õhkrelva.
- „Reguleeritud Relvaseadusega“ – kas airsoft ja õhkrelvad on reguleeritud kohaliku relvaseadusega?
- „Seadusest tulenevalt“ – mis liigi esemeks on airsoft või õhkrelv kvalifitseeritud kohalike seadusandluse järgi.
- „AIRSOFT relvade suurim J või m/s“ – missugune on piirang airsoft relva algenergiale või algkiirusele.
- „ÕHKRELVADE suurim J või m/s“ - missugune on piirang õhkrelva algenergiale või algkiirusele.
- „Soetamise piirangud“ – millisest vanusest on võimalik soetada airsoft või õhkrelva.
- „AIRSOFT relvade luba (LU)/ liikmelisuse (LK)/ registreerimise (R) vajalikus“ – kas selleks, et riigis soetada airsoft relva, on vaja relvaluba, on vaja olla airsoft mängijate organisatsiooni liige või registreerida relv politseis.
- „ÕHKRELVADE luba (LU)/ liikmelisuse (LK)/ registreerimise (R) vajalikus“
- „Keelatud kanda/kasutada avalikult“ - kas selleks, et riigis soetada õhkrelva on vaja relvaluba, olla airsoft mängijate organisatsiooni liige või registreerida relv politseis.

- „Tulerežiimide piirangud“ – piirangud airsoft ja õhkrelvade tulerežiimidele. On olemas nii üksiklasu režiim kui ka saritule/valangu režiim.
- „Seaduslikud vastuolud“ – kas riigis esinevad seaduslikud vastuolud airsoft ja õhkrelvade kasutamiseks.
- „Värvide kohustuslikkus“ – piirangud airsoft relvade värvile.
- „Muud regulatsioonid“ – muud olulised regulatsioonid.

Võttes kokku Euroopa riikide regulatsioone (vt Lisa 2), on näha, et nendes regulatsioonides on sarnased lahendused. Suuremas osas riikidest airsoft ja õhkrelvad on kättesaadavad ainult täisealistele. Suur osa Euroopa riikidest ei kehtesta regulatsioone relvade välimuse ja ülesehituse osas. Ainult Itaalias, Suurbritannias ja Portugalis on nõutud, et osa airsoft relvi oleks eredat värvi ning Saksamaal airsoft relvadele, algenergiaga suurem kui 0,5 J, on keelatud saritule režiim. Automaat-tulerežiimi keeld omakorda nõuab airsoft relva modifitseerimist. Suurbritannias teatud tingimustel võib omada airsoft relva originaalvärvides.

Võttes aluseks analüüsi tulemusi on näha, et suuremas osas Euroopa riikidest airsoft ja õhkrelvad on vabas tsiviilkäibes ja nende soetamiseks ei ole vaja relvaluba ega relva registreerimist (vt Lisa 4). Kolmes riigis (Suurbritannia, Holland, Portugal) airsoft relva soetamiseks on vajalik olla airsoft mängijate organisatsiooni liige ja ilma selleta ei saa ka airsoft relva soetada. Kahes riigis (Luksemburg ja Hispaania) airsoft ja õhkrelva soetamiseks on vajalik relvaluba ning ühes riigis (Rumeenia) on vaja õhkrelv koheselt peale soetamist registreerida politseis.

Lisas 5 on kaardistatud airsoft relvadele kehtestatud algenergia, algkiiruse või vedru jõu piirangud üle Euroopa. Tumedama värviga on märgistatud riigid, kus airsoft ja õhkrelvadele on sätestatud erinevad piirangud. Omad piirangud airsoft relvadele on kehtestatud Suurbritannias, Hollandis, Belgias, Prantsusmaal, Itaalias, Portugalis ja Lätis. Selliseid erinevusi võib seostada airsoft relvade realistliku välimuse, tööprintsibi ja kasutajate sihtgrupiga. Kuna airsoft relvad on mõeldud enamasti täiskasvanutele, aga neid soetatakse ka alaealistele, siis isikute kaitseks ja vigastuste ennetamiseks on võimalik kehtestata ka algenergia piiranguid. Kahes riigis (Suurbritannia ja Rootsi) on kehtestatud erinevad algenergia piirangud relvadele, mis võivas lasta üksiktule või saritule režiimis tulerežiimis, ehk „relv mille ümberlaadimine toimub automaatselt iga kord pärast lasku“ (Relvaseadus, 2021).

Lisas 6 on kirjeldatud õhkrelvade piirangud algenergia, algkiiruse või vedru jõu kohta üle Euroopa. Nagu ka eelmisel joonisel (vt Lisa 5), tumedama värviga on märgistatud riigid, kus airsoft ja õhkrelvadele on sätestatud erinevad piirangud.

Võttes aluseks analüüsitud Euroopa riikide piiranguid airsoft ja õhkrelvade algenergia kohta on näha, et osades riikides (Soome, Norra, Taani, Austria, Šveits ja Eesti) ei ole piiranguid pneumorelvade suurimale algenergiale. Teistes Euroopa riikides, kus on piiratud suurim lubatud algenergia džaulides, see varieerub 1 ja 24,2 vahel. Selliste relvade võimaliku mõju autor selgitab järgmises lõputöö osas.

1.5 Airsoft ja õhkrelvade kasutamine Eestis

Võttes aluseks airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid üle Euroopa ja Eestis, analüüsib autor käesolevas alapeatükis selliste relvade kasutamist Eestis.

Eristatakse **kolm peamist liiki** kuidas on saavutatud pneumorelva surve laskmise jaoks:

- 1) **elektropneumaatika** – vajutades päästikule käivitub elektrimootor, mis hammasrataste abil liigutab silindri vedrustatud kolvi taga asendisse ja kui hammasratas, mille ühel lõigul puuduvad hambad, jõuab selle lõiguni, siis kolb liigub vedru abil suurel kiirusel ette. Selle protsessiga õhk surutakse kokku, tekitades õhu surve, mis annab kineetilist energiat kuulile ja see lendab rauast välja;
- 1) **gaasipneumaatika** – kasutades eelnevalt spetsiaalsesse mahutisse surve all paigaldatud gaasi, peamiselt CO₂ või propaan, pneumorelv, vajutades päästikule, vabastab teatud mahu survegaasi rauda, kus rõhud suurel kiirusel paisuvad. See protsess annab kuulile kineetilist energiat ja viimane lendab rauast välja;
- 2) **vedrupneumaatika** – süsteemis on silinder, kolb ja vedru, kus viimane on ühendatud vinnastamise mehhanismiga. Vinnastades mehhanismi kolb liigub tagaasendisse, mis kisub vedru kokku ja päästikumehhanism fikseerib kolvi tagaasendisse. Vajutades päästikule kolb vabastatakse ja vedru suurel kiirusel liigub selle ette, mis tekitab surveõhku. Surveõhk annab kineetilist energiat kuulile ja see lendab rauast välja.

Piiramata tsiviilkäibega pneumorelvadest on kaks liiki, mis on Eestis väga levinud:

- 6-millimeetritelste plaskikkuulidega laskvad airsoft relvad;
- 4,5-millimeetriteliste metallkuulidega laskvad õhkrelvad.

Mainitud kahte tüüpi relvad on oma konstruktsioonilt sarnased, kuna nende tööpõhimõte on kuuli laskmine survegaasi vabastamise abil. Kuid nende kasutamise kultuurid on erinevad. Airsoft püstolite kuulide algkiirus keskmiselt varieerub 90 ja 120 m/s vahel. Airsoft automaatidel ja teistel suurematel relvadel on keskmine kuulide algkiirus 120-130 m/s, kuid suurem osa airsoft mängijatest modifitseerib neid vastavalt valitud relva erialale ja mängu reeglitele. Õhkrelvade kuulide algkiiruse variandid on suuremad, kui airsoft relvadel. Eestis müüdavate õhkrelvade kuuli algkiirus varieerub 95 m/s kuni 360 m/s (Relvad.ee, 2021; Softair, 2021).

4,5-millimeetrilised õhkrelvad on müügil militaar- või jahipoodides üle Eesti. Neid soetavad enamasti täiskasvanud inimesed, kes üldjuhul kasutavad selliseid relvi märgi laskmiseks. 4,5 millimeetrilised õhkrelvad ei ole mõeldud inimeste pihta laskmiseks. Kuigi nende relvade kuulidel on suur kineetiline energia, mistõttu on neid ohtlik kasutada teiste inimeste suhtes, ei takistanud see asjaolu „Hardball“-i loomist. Hardball on taktikaline militaarne mäng, mis oli loodud Airsoft-iga sarnaselt, kuid oma iseloomu tõttu, on väga vähe levinud. Enamus Hardball-i mängijaid on peamiselt Venemaal, kus inimestel ei ole võimalik soetada endale väiksema algenergia pneumorelvi, näiteks airsoft relvi, ja neid kasutada. Peamiseks põhjuseks on see, et „mängu“ mängivad inimesed asuvad teineteisest liiga suurtel kaugustel ning kelle jaoks airsoft relvade kuulienergia on seetõttu liiga madal. Hardball-is, nagu ka airsoftis, lastakse üksteist ja selleks, et kaitsta ennast võimalike traumade eest mängijad kasutavad paksu riidetust ja erinevaid kaitse-elemente (enamasti metallist).

Õhkrelvade ajalugu on väga pikaajaline ja esimesteks õhkrelvadeks nimetati torusid, mille kaudu lasti nooli tuhandeid aastatid tagasi (Aceros De Hispania). Kaasaegset tüüpi õhkrelvade ajaloo alguseks nimetatakse 16. sajandit, kust pärineb kõige vanem tänapäevani säilinud õhkrelv, mis on hetkel Stockholmis (Rootsis), Livrustkammerani muuseumis (Frederick J. Chiaventone, 2020).

6-millimeetrilised airsoft relvad on vastupidiselt eelnevale relvale loodud sellise eesmärgiga, et neid oleks võimalik kasutada mängu ajal inimeste suhtes ja nad ei põhjustaksid inimesele traumasid. Airsofti loomise kohta nii meedias, kui ka erialases kirjanduses ei ole täpset infot. Suurem osa allikatest kirjeldavad, et airsoft oli loodud 70-ndatel või 80-ndatel aastatel Jaapanis, kus tulirelvade soetamine ja käitlemine eraisikutele oli täielikult keelatud, kuid mängurelvad olid lubatud (gijoe, 2020; Kristy Annely, Sportmatik, 2021). Samad allikad (gijoe, 2020; Kristy Annely, Sportmatik, 2021) kirjeldavad, et jaapanlaste ja hiljem ka

naaberriikide elanike huvi tulirelvataoliste mänguasjade vastu oli suur ja selle tõttu airsoft leviski üle maailma.

Eestis airsoft relvi kasutatakse peamiselt airsofti mängimiseks, kolleksioneerimiseks, ajaloolisteks rekonstruktsioonideks, meelelahutuseks ja sportlikuks laskmiseks. Eestis airsofti mängijate vahel on kaks järgmist teooriat (Krasnõhh, 2021, Hmeljov, 2021): Ühed räägivad, et airsoft oli väljamõeldud kontori töötajatele meelelahutuseks tööpauside ajal mängimiseks, et vähendada töö tõttu põhjustatud stressi; teine teooria räägib, et airsoft oli loodud Jaapani sõjaväes, et kasutada seda peale taasiseseisvumist oma sõjaväes harjutamiseks, kuna Jaapanis tol ajal ei olnud lubatud omada oma sõjaväes tulirelvi teise maailmasõja sanktsioonide tõttu.

Airsoft mängud on levinud üle Eesti, ja kõige suuremaid mängu peetakse Harjumaal. Kõige kolossaalsemateks mängudeks tavaliselt on niinimetatud hooaja avamise (kevad) ja hooaja lõpetamise (sügisel) mängud, mis toovad kokku sadu ja mõnikord ka tuhandeid inimesi nii Eestist, kui ka teistest lähiriikidest. Sellistel üritustel inimesed tavaliselt jagunevad vähemalt kaheks võistkonnaks ja mängivad läbi ette antud stsenaariumi, täites püstitatud mänguülesandeid.

Airsoft relvad kopeerivad piisavalt täpselt reaalsete tulirelvade ergonoomikat, neil on eralduvad salved erinevate salvemahutavustega ja see teeb need heaks vahendiks taktikaliste situatsioonide harjutamiseks. Tänapäeval just selle omaduse tõttu nad on ka mõnede kaitseliidu malevate kasutuses linnalahingutes harjutamiseks (Kaitseliit, 2015).

Joonis 3. „Nõmmekad linnalahingut harjutamas“ (Autor: Sigrid Hartman)

Nagu ka teistes riikides, kus mängitakse airsofti, on ka Eesti mängijad loonud erinevaid mängureegleid. Suurem osa nendest omavad soovituslikku iseloomu ja häid tavasid, kuid mängureeglite rikkumise korral ürituse korraldaja jätab endale õiguse keelata isikul mängus

osalemist. Kuna airsofti mängu käigus airsoft relvadega inimesed lasevad üksteist, siis olid ka loodud turvareeglid. Osa turvareeglitest on mängudes kasutatavate relvade minimaalsete laskekauguste piirangud vastavalt väljalaskekiirusele. Minimaalne laskekaugus on tingitud sellest, et kuul, läbides õhku, pidevalt kaotab oma kiirust ja seega ka energiat. Selline piirang teeb airsoft mängu ohutumaks. Kõik algkiirused mõõdetakse 0,2 g kuuliga ja vastavalt tavalistele reeglitele on järgmised (Bjorn, 2012):

- 120 m/s (kaasa arvatud), laskekauguse piirangut ei ole, pimesi laskmine ebasoovitav.
- 121-130 m/s, laskekauguse piirang 10 m, pimesi laskmine keelatud.
- 131-150 m/s (ükskiklaskudega airsoft relv, kuulipilduja, kergkuulipilduja, poolautomaatne snaiper ning vinnastatav snaiper airsoft relv), laskekauguse piirang 20 m, pimesi laskmine keelatud.
- 151-170 m/s (poolautomaatne snaiper ning vinnastatav snaiper airsoft relv), laskekauguse piirang 30 m, pimesi laskmine keelatud.
- 171-190 m/s (vinnastatav snaiper airsoft relv), laskekauguse piirang 30 m, pimesi laskmine keelatud.

Viimaste aastate jooksul tekkis turul uus airsoft relvade töösüsteem, mis töötab õhuballoonide abil, paintball relvadega sarnasel printsiibil. Selline töösüsteem sai populaarseks selle tõttu, et on töökindel, laseb kuuli suure täpsusega ja suurele kaugusele ilma algkiirust suurendamata. Suureks vaidlusküsimuseks selle süsteemi juures sai asjaolu, et see säilitab algenergiat erinevate kaaludega kuulide kasutamisel märgatavalt edukamalt. Näiteks kui mõõdetakse selliste ja tavaliste elektriliste süsteemide airsoft relvade algkiirust 0,2 grammi kuuliga, saadakse samad näitajad, siis kui mõõdates algkiirust raskema kuuliga (näiteks 0,46 g) tavalise elektrilise airsoft relva algkiirus väheneb palju rohkem, kui õhuballoonide süsteemil. Sellisel viisil airsoft relva tegelik algenergia võib olla suurem, kui mängureeglitega on ettenähtud. Vastuseks uue süsteemi eripäradele airsoft mängude korraldajad algatasid mängureeglite muutmise arutlemise, et asendada algkiiruse piiranguid algenergia piirangutega.

Õhkrelvade algenergia Eestis ei ole reguleeritud ja ei ole ka sellist seltsingut, nagu airsoftis. Kuna õhkrelvasid kasutatakse enamasti iseseisvalt, siis algkiiruste näidetena kasutab lõputöö autor militaarkauplustes müügis olevaid eksemplaare müüja poolt kirjeldatud andmetega, mis on esitatud autori poolt koostatud tabeli kujul (vt Lisa 7). Võttes arvesse sellised algkiiruse

piirangud ja algkiiruse võimalused võib arvutada välja airsoft ja õhkrelvade algenergiat, kasutades järgmist valemit: $E = \frac{mV^2}{2}$. Antud valemis E on energia, mõõdetav džaulides (J), m on mass, ehk kuuli kaal, mõõdetav grammides (g) ja V on kuuli kiirus, mõõdetav meetrit sekundis (m/s). Tähtis on ka teada, et kui airsoft ja õhkrelvades kasutada raskemaid kuule, siis algkiirus väheneb, kuna pneumaatiline süsteem ei ole võimeline andma erineva koormusega sama väljalaske kiirust.

Oma 2018 aastal Saksamaal läbiviidud uuringus T. Kamphausen käsitleb sellist terminit nagu energiatihedus (ED). Energiatihedust, ehk džaulid ruutmillimeetrile (J/mm^2) on võimalik arvutada järgmise valemi järgi (Kamphausen, 2018): $ED = \frac{E}{A}$, kus A on kokkupõrke pindala. Kui kuuli tabamusel vastu nahka energiatihedus ületab $0,1 J/mm^2$, siis see või läbida nahka ja lihaseid (K., Selliet jt, 1969, K., Sellier, 1982) ning kui energia tihedus ületab $0.2 J/mm^2$, siis kuul võib juba läbida luid (K., Selliet jt, 1969, K., Sellier, 1982). Selleks, et arvutada energiatihedust on vaja teada kuulide kokkupõrke pindala (A). Kokkupõrke pindala valem on $A = \pi(\frac{D}{2})^2$, kus D on kuuli diameeter (Kamphausen 2018). Seega 6 mm ja 4,5 mm diameetriga kuulide kokkupõrke pindala on vastavalt $28,3 mm^2$ ja $15,9 mm^2$. Seega on võimalik arvutada energiatihedust nii airsoft kui ka õhkrelvade tabamusel erinevatel algkiirustel. Kui teoreetiline energiatihedus on vähem kui $0,1 J/mm^2$ siis tabeli ruut on märgistatud rohelise värviga, kui on suurem, kui $0,1 < 0,2 J/mm^2$ siin on märgistatud oranži värviga ja kui on suurem kui $0,2 J/mm^2$, siis punase värviga. Airsoft 6 millimeetrilised kuulid kaaluvad 0,12 kuni 0,46 grammi ja õhkrelvade 4,5mm kuulid kaaluvad 0,35 kuni 0,75 grammi. Järgmise tabeli andmete arvutamisel on airsoft relvade jaoks võetud arvesse kuulid kaaluga 0,2 g ja õhkrelvade jaoks kuulid kaaluga 0,35 g. Mõlemad kuulid on ühed kergematest oma pneumorelvatüübi kasutamises.

Tabel 2, Airsoft relvade kuulide algenergiat ja energiatihedus vastavalt algkiirusele. (Autori koostatud; autori arvutused)

Algkiirus (m/s)	90	120	130	150	190
Algenergiat (J) 0.2g plastikkuuliga	0,81	1,44	1,69	2,25	3,61
Avaldav jõu tabava objekti ruutmillimeetrile, ehk energiatihedus (J/mm^2)	0,03	0,05	0,06	0,8	0,13

Tabel 3, Õhkrelvade kuulide algenergia ja energiatihedus vastavalt algkiirusele. (Autori koostatud; autori arvutused)

Algkiirus (m/s)	95	120	130	200	360
Algenergia (J) 0.35g kuuliga	1,5	2,5	3	7	22,7
Avaldav jõu tabava objekti ruutmillimeetrile, ehk energiatihedus (J/mm ²)	0,09	0,16	0,19	0,44	1,42

Energiatiheduse arvutustest on näha, et airsoft relvad suuremas osas ei pruugi läbida nahka, kuna nende kuulide energiatihedus ei ületa 0,1 J/mm². Eesti airsoft mängude reeglite järgi (Bjorn, 2012) suurima lubatud algkiirusega relva energiatihedus on 0,13 J/mm², mis võimaldab läbida nahka ja lihaseid. Õhkrelvadest piiri 0,1 J/mm² ei ületanud ainult üks õhkrelv, mille energiatihedus oli 0,09 J/mm².

Arvutustes ja antud lõputöös **on tähtis meeles pidada paintball relvi**, mida tuuakse välja ka Itaalia, Tsehhi, Läti, Norra, Rumeenia, Slovakkia, Taani ja Ungari relvaseadustes. Kuid **antud lõputöös neid ei analüüsita** sellises mahus nagu airsoft ja õhkrelvi, kuna nende käsitlemine väljaspool spetsiaalseid mänguplatse juhtub harva ja nende välimus ei ole nii sarnane reaalsete tulirelvadega.

2. EMPIIRILINE UURING

2.1 Uuringu metoodika, protsess ja valim

Lõputöö raames viiakse läbi uuring kasutades **uurimismeetodina** kirjeldavat uuringut kombineeritud lähenemisega (Õunapuu, 2014, lk. 19). Andmekogumise läbiviimisel kasutatakse nii kvalitatiivset, kui ka kvantitatiivset lähenemist. Kvalitatiivne lähenemine võimaldab andmeid analüüsida ja töödelda arvuliste näitajateta, viies läbi uuringuid inimesi ja süsteeme jälgides, vaadeldes, intervjuerides ja sõnalise suhtlemise kaudu (Laherand, 2012). Kvalitatiivses uurimuses püütakse uurida objekti võimalikult tervikuna (Hirsjärvi, et al., 2005, lk 152). Kvantitatiivne lähenemine on orienteeritud arvudele ning pöörab tähelepanu uuritava nähtuse mõõtmisele ning kasutab sageli statistilist analüüsi (Õunapuu, 2014, lk. 55). Kvantitatiivse uurimistöö tulemused esitatakse arvudena, statistikana, matemaatiliste mudelitena. Kvalitatiivsete uurimistööde tulemused esitatakse sõnade, sümbolite või kirjeldustena (Õunapuu, 2014, lk. 61).

Lõputöös kasutatakse **andmekogumismeetodina** kvalitatiivset poolstruktureeritud intervjuud ja kvantitatiivsete statistiliste andmete analüüsi. Andmekogumismeetodi valikul lähtus lõputöö autor Hirsjärvi poolt (2005, lk 172) välja toodud uurimismeetodite valiku üldiseloostusest, mille järgi intervjuud kasutatakse siis, kui tahetakse välja selgitada, mida inimesed mõtlevad, tunnevad, kogevad või usuvad.

Ekspertintervjuude valimi moodustamiseks kasutati **ettekavatsetud valimit** (Õunapuu, 2014). Ettekavatsetud valimi liikmed valis lõputöö autor lähtudes oma eriteadmistest ja kogemustest õhkrelvade valdkonnas (Õunapuu, 2014, p. 144). Seega lõputöö raames läbiviidud intervjueritute valimi kogumi moodustasid siseministeriumi ametnik, politseiametnikud ning airsoft valdkonna esindajad. Selline valik on tehtud seetõttu, et kõik osapooled saavad anda oma hinnangu antud probleemi lahendamiseks ning seaduse täiendamiseks selleks, et muuta nii inimeste elu, kui ka politseiametnike tööd turvalisemaks. Antud meetodi valik tulenes sellest, et relvalubade ametnikud on eksperdid relvade valdkonnas, oskavad märgata probleemi oma erialal ja näha võimalusi ning hinnata olukorda kui ka pakkuda välja võimalikke muudatusi valdkonnas, ehk Relvaseaduses ja relvadega seotud valdkondades. Siseministeriumi töötaja valik tugines sellele, et ta on ekspert seadusandluse valdkonnas, oskab pakkuda muudatusi seaduses ning ette näha sellega kaasnevad probleemid. Airsoft esindajate valik on tingitud sellest, et erinevalt õhkrelvade kasutajatest airsoft mängijate omavaheline suhtlemine on tihe ja pidev. Airsoft mängijad, vastavalt oma mängu spetsiifikale,

tegelevad tulirelvadega äravahetamiseni sarnaste esemetega ning oskavad ette arvata sellega kaasnevad ohte. Samuti airsoft esindajate arvamus on tähtis, kuna ettearvamatud seaduslikud muudatused selles valdkonnas võivad negatiivselt kajastuda nende hobi.

Statistiliste andmete analüüsi käigus saadakse andmed Häirekeskuses registreeritud *Charlie* (kõrgeima) prioriteediga väljakutsetelt „Sündmus relvaga“. Neid sündmusi analüüsitakse kvantitatiivselt ehk andmeanalüüsi otstarbeks tunnused jagati vastavalt nende tüübile arvulisteks tunnusteks (Rootalu, 2014), mis seisnes muutujate kajastamises tabeli kujul ja andmete korrastamises statistiliselt käsitletavateks (Hirsjärvi, et al., 2005, lk 131). Valim on **mittetõenäosuslik eesmärgist lähtuv valim**, kuna uuritavad kaasatakse valimisse ettekavatsetult kindla kriteeriumi alusel (Õunapuu, 2014). Ehk statistiliseks andmeanalüüsiks olid valitud 2019 aastal läbi Häirekeskuse registreeritud väljakutsed „Sündmus relvaga“, kus teadmata inimene vehkis avalikus ruumis relvataolise esemega ja sellega põhjustas inimestes hirmu.

Väljatoodud väljakutsetes analüüsitakse:

- Sündmuse prioriteet (*Alfa* - madal, *Bravo* - keskmine või *Charlie* - kõrgeim),
- Kui palju patrullekipaaze reageeris sündmusele,
- Mis esemega oli tegemist (tulirelvataolised esemed, kurikas, nuga või muu),
- Rikkuja vanus,
- Rikkuja rahvus (eesti, vene, muu)
- Kas rikkuja oli joobes,
- Meede rikkuja suhtes (väärteomenetlus, kriminaalmenetlus).

2.2 Uuringu tulemused

Väljakutsete analüüs

Statistilistest andmetest on välja toodud 2019 aastal toimunud **alfa, bravo ja charlie** väljakutsed, mille lõpliku põhjuse täpsustus on „Sündmus relvaga“. Kokku oli 2019 aasta jooksul registreeritud 1538 sellist väljakutset. 275 nendest olid registreeritud *Alfa* prioriteediga, mis on 17,9% kogu arvust. 235 nendest olid registreeritud *Bravo* prioriteediga, mis on 15,3% kogu arvust. 1028 nendest olid registreeritud *Charlie* prioriteediga, mis on 66,8% kogu arvust.

Võttes aluseks statistilisi andmeid on näha, et suur osa väljakutsetest „Sündmus relvaga“ (66,8%) registreeritakse *Charlie*, ehk kõrgeima, prioriteediga. Lähtudes väljasõidukorralduste

arvust on näha, et sellise tüübi väljakutsetele reageerivad keskmiselt rohkem kui üks politsei ekipaaž. *Alfa* prioriteedi kutsetele reageerib keskmiselt 1,2 ekipaaži (Min - 1, Max - 3). *Bravo* prioriteedi kutsetele reageerib keskmiselt 1,8 ekipaaži (Min - 1, Max - 8). *Charlie* prioriteedi kutsetele reageerib keskmiselt 2,3 ekipaaži (Min - 1, Max - 19). Reageeritud väljakutsete andmetest lähtub, et **väljakutse prioriteedi suurenemisega suureneb külmrelvade kasutamise arv**. Kui *Alfa* prioriteedi väljakutsetest suurem osa on seotud tulirelvataoliste esemetega (**43/159**), siis *Bravo* prioriteedi väljakutsetel on nende arvud sarnased (**96/103**) ja *Charlie* prioriteedi väljakutsetest suurem osa on külmrelvadega seotud sündmused (**532/355**).

Analüüsides statistilisi andmeid, võib öelda, et lahendades väljakutseid „Sündmus relvaga“ ei õnnestu alati tuvastada korrarikkumises osalevat isikut. Registreeritud *Alfa* prioriteedi väljakutsetest (275) on suudetud seostada 81 inimesega, ehk iga kümne väljakutse kohta on seos umbes 3 isikuga. Registreeritud *Bravo* prioriteedi väljakutsetel (235) on seos 102 inimesega, ehk iga kümne väljakutse kohta on seos umbes 4,3 isikuga. Registreeritud *Charlie* prioriteedi väljakutsetel (1028) on seos 644 inimesega, ehk iga kümne väljakutse kohta on seos umbes 6,3 isikuga. Seega võib teha järelduse, et reageerides suurema prioriteedi väljakutsetele sagedamini tuvastatakse rikkujaid.

Tuvastatud isikutest, kellel on seos analüüsitud väljakutsetega, **üle poole oli alkoholi joores**. Võtteks aluseks statistilisi andmeid isikutest, kes olid seotud külmrelvade väljakutsetega *Alfa* prioriteedil, oli joores 90%, *Bravo* prioriteedil 80% ja *Charlie* prioriteedil 75%. Isikutest, kes olid seotud tulirelvataoliste esemete väljakutsetega *Alfa* prioriteedil olid joores 88%, *Bravo* prioriteedil 67% ja *Charlie* prioriteedil 61%. Sellest võib teha järelduse, et tulirelvataolisi esemeid kasutanud rikkujad statistiliselt kipuvad vähem olema alkoholi joores.

Kogu 2019 aasta jooksul registreeritud *Alfa* prioriteedi väljakutsete „Sündmus relvaga“ arvust, kus oli kasutatud külmrelvi, 3% väljakutsetest (8 korda) lõppesid menetlusega ja sama prioriteedi väljakutsetest, kus oli kasutatud tulirelvataolist eset, 5% (15 korda) lõppesid menetlusega. *Bravo* prioriteedi väljakutsetest „Sündmus relvaga“, kus oli kasutatud külmrelva, 7% (16 korda) lõppesid menetlusega ja samasuguse tüübi kutsetest, kus aga oli kasutatud tulirelvataolist eset, 5% (12 korda) lõppesid menetlusega rikkuja suhtes. Sama nimetusega *Charlie* prioriteedi kutsetest, kus oli kasutatud külmrelvi, 12% (122 korda) lõppesid menetlusega ja sama väljakutsete hulgast, kus aga oli kasutatud tulirelvataolist eset, 5% (56 korda) lõppesid menetlusega. Seega, võttes aluseks statistilisi andmeid, on uuesti näha seos esemete kasutamise tingimuste ja väljakutsete prioriteedi vahel. Sündmuse prioriteedi

suurenemisega tulirelvataoliste esemetega seatud menetluste osakaas väheneb ja suureneb külmrelvadega seatud menetluste osakaal.

Eelpool kirjeldatud iseloomustab autori koostatud tabel (vt. Lisa 8) Statistiliste andmete analüüsi tulemused (PPA Analüüsibüroo 2021).

Kohtuasjade analüüs:

Antud lõputöö osas kogutakse informatsiooni kuuest kohtuasjast, kus kuriteo toimepanemise vahendiks olid tulirelvataolised airsoft või õhkrelvad. Informatsiooni kogumisel oli leitud mitmeid kohtuasju, mis käsitavad röövimisi (KarS § 200, 2021), ähvardusi (KarS § 120, 2021) ja avaliku korra raskeid rikkumisi (KarS § 263, 2021). Lõputöös väljatoodud kohtuasjad **ei ole ainukesed juhtumid**, mis olid seatud airsoft ja õhkrelvade valekasutamisega.

2019 aasta novembris Viru maakohtus oli kodanik A. P. süüdistatud kahe kuriteo episoodi toimepanemises, kus tema erinevatel päevadel sisenes kauplustesse suunates relvataolise eseme ähvardamise eesmärgil müüja poole (A. P. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 järgi, 2019 1-19-8958). „Relvataoline ese tundus müüja jaoks ehe ning seetõttu tundis müüja reaalselt ohtu enda elule ja tervisele ning ei takistanud üle leti hüpanud kurjategijat“ (A. P. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 järgi, 2019). Pärast üle leti hüppamist varastas A. P. alkoholi ja põgenes sündmuskohalt (A. P. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 järgi, 2019). Selles kohtuasjas oli tegemist airsoft relvaga, mis oli otsustatud hävitada peale kohtuotsuse jõustumist. Tegude eest sai A. P. karistuseks 4 aastat, 3 kuud ja 18 päeva vangistust.

2012 aastal kohtuasjas number 1-12-9220/5 F. Z. süüdistati meesterahvast selles, et tema röövimise eesmärgil, kioski juures, kasutades näo varjamiseks salli ja päikseprille, suunas gaasi jõul töötava relva kioski müüja poole ning nõudis relva ähvardusel müüjalt raha (F. Z. kriminaalasi KarS § 200 lg 2 p 8, 10 ja § § 25 lg 2 järgi, 2012). Kuritegu jäi aga lõpule viimata, kuna müüja lõi kioski luugi kinni ega andnud F. Z.-le raha, kes seepeale minema jooksis (F. Z. kriminaalasi KarS § 200 lg 2 p 8, 10 ja § § 25 lg 2 järgi, 2012). F. Z. mõisteti süüdi ja lühimenetluse raames sai 2 aastat tingimisi katseajaga.

2015 aastal T. R. kolmel episoodil tekitas kannatanutele füüsilist valu, lastes nende pihta airsoft relvast (T. R. kriminaalasi karistusseadustiku § 121 lg 2 p 3 järgi, 2015 1-17-2160/2). Tartu Maakohtu Valga kohtumaja poolt, mõisteti T. R. selle teo eest süüdi ja sai karistuseks 4-kuulise vangistuse, mis jäeti tingimisi 18-kuulise katseajaga täitmisele pööramata ja eraldi määrati kandmisele rahaline karistus 400 eurot. Lisaks sellele pidi T. R. hüvitada menetluskulud ja

õigusabi tasud. Sarnased intsidendid toimusid Valgas ka 2017 aastal, kus kurjategija M. M. mõisteti samuti süüdi (M. M. kriminaalasi karistusseadustiku § 121 lg 2 p 3 järgi, 2017) 1-17-2160/2).

Kohtuasjas number 4-17-5953/1 (A. I. väärteoasi KarS § 262 lg.1 järgi – väärteoprotokoll AB1540381 09.11.2017.a.) Tallinnas Sõle tänaval A. I. rikkus avalikus kohas käitumise üldnõudeid, kuna tegi oma elukohast airsoft relvaga kolm lasku, millega häiris kolmandat isikut ja seadis ohtu tema tervise (A.I. väärteoasi KarS § 262 lg.1 järgi – väärteoprotokoll AB1540381 09.11.2017.a.). Antud tegevus oli kohtu arvamusel häiriv keskmise objektiivse inimese seisukohast, sest tavapäraselt inimesed nii ei käitu (A.I. väärteoasi KarS § 262 lg.1 järgi – väärteoprotokoll AB1540381 09.11.2017.a.). Kannatanu tundis ennast ohustatuna ja tundis hirmu (A.I. väärteoasi KarS § 262 lg.1 järgi – väärteoprotokoll AB1540381 09.11.2017.a.). A.I. oma teo eest sai karistuseks 6 päeva aresti, mis asendati üldkasuliku tööga 6 tunni ulatuses.

Kohtuasjas number 1-18-4360/18 (V. B., S. O., V. G., A. R. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 lg 2 p 7, 8, 9 järgi, 2018) neli isikut panid toime kuriteo kasutades airsoft relvi. 2018 aasta veebruaris neli isikut, riidetuna ühekordsetesse kombinesoonidesse ja suusamaskidesse, tungisid röövimise toimepanemise eesmärgil eramusse, kus ähvardasid eramus ja selle hoovis viibinud kannatanuid käsitulirelva taoliste esemetega, sidusid kannatanutel käed selja taha kinni ja panid neid kõhuli põrandale ning peale seda otsisid läbi eramu, võttes kaasa väärtuslike esemeid (V. B., S. O., V. G., A. R. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 lg 2 p 7, 8, 9 järgi, 2018). Peale seda isikud lahkusid sündmuskohalt kannatanule kuuluva sõiduautoga, mille hiljem põletasid maha (V. B., S. O., V. G., A. R. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 lg 2 p 7, 8, 9 järgi, 2018). Sellise teo tagajärjel isikud said keskmiselt 3 kuni 4 aastat vangistust 5 aastase katseajaga, lisaks sunniraha ja pidid maksma kinni menetluskulud. Selles kohtulahendis tuuakse välja ka kõige tähtsam airsoft relvade omadus **„äravahetamiseni sarnane tulirelvadega“** ning ka selgitus, et **„nimetatud airsoft-relvad kuuluvad pneumorelvade hulka relvaseaduse § 11 p 3 tähenduses“** (V. B., S. O., V. G., A. R. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 lg 2 p 7, 8, 9 järgi, 2018).

2020 aasta novembris Narvas, G. S. sooritas tulirelvaga sarnanevast pneumaatilisest püstolist lasu kannatanu pea suunas ning hiljem ähvardas kannatanut sama relvaga, tekitades samas lähedal viibinud ja tema tegevust pealt näinud alaealistes hirmu oma elu ja turvalisuse pärast ja rikkudes sellega avalikus kohas käitumise üldnõudeid, mis on sätestatud Korrakaitseaduse § 55 lg 1 p-s 2 (G. S. kriminaalasi KarS § 263 lg 1 p 1,2 järgi, 2021).

Võttes arvesse mainitud kohtulahendeid, võib teha järelduse, et airsoft ja õhkrelvade valekasutamine on Eestis levinud. Airsoft ja õhkrelvad on kasutatud kuriteo toimepanemise vahendiks oma realistliku välimuse tõttu. Kohtuasjas number 1-18-4360/18 (V. B., S. O., V. G., A. R. kriminaalasi karistusseadustiku § 200 lg 2 p 7, 8, 9 järgi, 2018) **kohus kvalifitseeris airsoft relva pneumorelvaks**, mis ei kajastu teistes välja toodud kohtulahendites. Sellist kohtuotsust on vajalik meeles pidada järgmise lõputöö osa kontekstis.

2.3 Ekspertide intervjuerimine

Relvalubade menetlemise ametnikud igapäevaselt puutuvad kokku relvadega ja relvaseaduses sätestatud esemetega. Nende erialane tegevus tugineb relvaseadusele ja neid võib kindlalt nimetada Eesti relvade regulatsioonide ekspertideks. Seoses suure töökoormusega ei olnud võimalik relvalubade ametnikega intervjuud läbi viia ja e-kirja vahetuse teel olid edastatud küsimused, millele vastati samuti kirjalikult. Aktiivsed airsoft mängijad pidevalt puutuvad kokku relvataoliste esemetega. Airsoft mängijad, kellel on suur kogemus oma valdkonnas, oskavad selgitada relvataoliste relvade kasutamist ja väljakujunenud tavaid. Tuginedes sellele mõlema valdkonna esindajatele olid esitatud küsimused, mis käsitlevad pneumorelvade probleeme Eestis.

Intervjuerimisel osalesid:

- Sven Põierpaas, Siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna nõunik -1,5 tundi
- Anneli Annist, Põhja prefektuuri lubadegrupi juht (üldine politseistaaž 21 aastat, lubadegrupis 6 aastat)
- Kert Uustalu, Ida prefektuuri Jõhvi politseijaoskonna lubadegrupi juht (üldine politseistaaž 21 aastat, lubadegrupis 1,5 aastat)
- Jevgeni Krasnõhh, airsoft meeskonna ülem (tegeleb airsoftiga 3 aastat) – 1 tund
- David Hmeljov, airsoft mängude korraldaja ja airsoft poe pidaja (tegeleb airsoftiga 15 aastat, staaž airsoft ürituste korraldamises 14 aastat) - 1 tund

Intervjuerimisel olid esitatud järgmised küsimused:

1. Mis on Teie arvates õhkrelvad ja mis eesmärgil neid kasutatakse?
2. Mis on Teie arvates airsoft relvad ja mis eesmärgil neid kasutatakse?
3. Missugused probleemid võivad tekkida nende relvade valekasutamisel?

4. Missugused on Teie arvates tänapäevased probleemid airsoft ja õhkrelvade seaduslikus reguleerimises?
5. Missugust lahendit Te näeksite nende relvade reguleerimisel?
6. Kui suur peaks olema airsoft ja õhkrelvade energia piirang?
7. Mis on Teie arvates selle probleemi lahendamise takistuseks?

Sven Põierpaasiga viidi läbi suuline intervjuu (1,5 tundi), mille käigus selgus, et airsoft ja õhkrelvadega seotud probleemidest on seadusandlus teadlik mitmeid aastaid ja nende reguleerimiseks on ka tehtud ettepanekuid ja eelnõusid. Kuid selliste relvade regulatsioonide uuendamise takistuseks (Põierpaas, 2021) oli ametnike suur töökoormus ja valitsuse prioriteetide erinevus. Intervjueeritav selgitas, et tema arvamusel airsoft relvad on rohkem mänguasjad, mida kasutatakse airsofti mängimiseks. Sama kinnitas 1998 aastal PPA kohtuekspertiisi- ja kriminalistika büroo, kus airsoft relvade kohta mainiti, et „nimetatud relvataolised esemed ei kuulu ühtegi relvaliigi hulka, kuna nad ei ole mõeldud inimeste või objektide kahjustamiseks või hävitamiseks ning nende tehnilised näitajad seda ka ei võimaldaks“. Kuid Põierpaas mainis, et 20 aasta jooksul nii airsoft kui ka õhkrelvad on arenenud ja nende võimalik mõju on kasvanud. Põierpaas mainis ka, et 2018 aastal olid tehtud „Relvaseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse (tulirelvadirektiivi ülevõtmine) eelnõu seletuskiri“, kus suur tähelepanu oli pööratud airsoft, paintball ja õhkrelvade regulatsioonide muutmiseks kooskõlas Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2017/853, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/477/EMÜ. Intervjueeritava arvamusel **tulirelvataoliste esemete valekasutamise**ga on esinenud erinevaid probleeme, kuid suurem osa nendest on **hoiatusrelvad**, mis kasutavad paukpadruneid. Intervjuu käigus lõputöö autori ja intervjueeritava vahel toimus vestlus airsoft ja pneumorelvade energia piirangutest, mille kokkuvõtteks oli see, et tänapäevased piiramata tsiviilkäibega relvade piirangud 4,5-millimeertilise kaliibriga on aegunud. Samuti oli tehtud järeldus (Põierpaas, 2021), et kasutades väiksema kaliibriga relva, energiatihedus suureneb ja sellega kaasneb suurem vigastuste tekitamise oht ning sellist piirangut võiks asendada suurima kuuli algenergia või energiatiheduse piiranguga.

Relvalubade ametnikele suure töökoormuse tõttu intervjuu küsimused olid edastatud e-kirja teel ja ametnikud vastasid nendele kirjalikult (vt Lisa 2). Relvalubade ametnike arvates (Annist, 2021; Uustalu, 2021) airsoft relvad ei ole relvad, vaid on mänguasjad. Anneli Annist (2021), nagu ka Sven Põierpaas (2021) ja David Hmeljov (2021) oma intervjuudes, tõi välja 1998 aasta PPA kohtuekspertiisi- ja kriminalistika büroo selgituse airsoft relvade kohta, mis määratleb

neid mänguasjadeks. Relvalubade ametnike arvamusel (Annist, 2021; Uustalu, 2021) airsoft relvi ei peaks reguleerima seadusega, kuna need on mänguasjad, kuid mainivad, et sellised relvad on väga sarnased tulirelvadega ja nendega võivad kaasneda erinevad rikkumised.

Airsoft esindajate intervjuude käigus (Hmeljov, 2021; Krasnõhh, 2021) intervjuueeritavad pööravad tähelepanu sellele, et airsoft relvad on äravahetamiseni sarnased tulirelvadega ja mõned inimesed ei saa aru, missugused tagajärjed võivad tulla selliste relvade valeksasutamisega. Intervjuueerimise käigus nii Krasnõhh (2021), kui ka Hmeljov (2021) küsisid airsoft relvadega seotud seaduslike aspekte ja näitasid välja, et muretsevad oma hobi pärast. Mõlemad airsoft esindajad (Hmeljov, 2021; Krasnõhh, 2021) on airsoft relvade värvilise märgistuse vastu, kuna selline lahendus nende arvamusel väga negatiivselt mõjutaks airsoft sporti Eestis. Mõlemad airsoft esindajad toovad välja juba loodud Eesti airsoft mängude reeglid ja intervjuude käigus mitmel korral mainisid, et sellised reeglid toimivad ning airsoft mängude korraldajad on iseseisvalt suutnud reguleerida suuri üritusi. Hmeljov (2021) ja Krasnõhh (2021) arvamusel airsoft relvadele võib kõige pealt kehtestada nende kasutamise keeldu joobeseisundis ja kasutamise vanusepiirangud. Nii Hmeljov (2021) kui ka Krasnõhh (2021) oma intervjuu käigus väljendasid oma arvamust 4,5 millimeetriliste õhkrelvade kohta ja nimetasid, et selliseid relvi ei kasutata sihtotstarbeliselt, vaid „lasevad purke“.

Intervjuude kokkuvõte:

Tuginedes läbiviidud intervjuudele võib teha järelduse, et airsoft relvade seaduslikud vastuolud ja ebaselgused on olnud pikka aega probleemiks ning neid prooviti lahendada, kuid nende rakendamiseks olid erinevad takistused. Kõik intervjuueeritavad mainivad airsoft ja õhkrelvade probleemideks selliste relvade valekasutamist avalikus kohas ja seda, et inimesed ei tea, mis probleemid võivad relvade valekasutamisega kaasned. Intervjuueeritavate seas on erinevad arvamused airsoft ja õhkrelvade regulatsioonide vajalikkuse kohta. Väiksem osa intervjuueeritavatest arvab, et lisaregulatsioone ei ole vaja ja osa intervjuueeritavatest arvab, et regulatsioone on vaja. Samuti relvalubade juhtivametnikud, kes on eksperdid relvade valdkonnas, tuginedes 1998 aasta PPA kohtuekspertiisi- ja kriminalistika büroo selgitusele mainivad, et airsoft relvad ei ole pneumorelvad, kuid eelmises lõputöö osas kajastub, et kohus 2020 aastal kvalifitseeris airsoft relva pneumorelvaks. Seega on kindel fakt see, et kehtiva relvaseaduse (2021) regulatsioone pneumorelvade valdkonnas **ei ole võimalik ühtselt tõlgendada**.

Sven Põierpaasi intervjuu käigus lõputöö autor tutvus dokumendiga „Relvaseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse (tulirelvadirektiivi ülevõtmine) eelnõu seletuskiri“, kus kajastub Euroopa Liidu direktiivide ülevõtmine. Antud dokument tugineb Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiivile 2017/853, kus on sätestatud ka airsoft ja paintball relvade definitsioonide lisamine relvaseadustesse. Eelnõu seletuskiri tugineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/48/EÜ, mänguasjade ohutuse kohta, mille alusel tehakse ettepanek, et Eestis relvaseadus ei kehtiks pneumorelvadele, mille algenergia on vähem kui 0,5 džauli, kuna sellised esemed on mänguasjad ja nendega ei ole võimalik tekitada inimesele vigastusi ja esemetele kahjustusi.

2.4 Järeldused ja ettepanekud

Lõputöö käigus selgus, et Eesti relvaseaduses esinevad mitmed regulatsioonid, mis on vastuolus tänapäevase airsoft ja õhkrelvade kasutamise kultuuriga ning Eestis on olemas probleem tulirelvataoliste esemete valekasutamisega. Toetudes statistilistele andmetele, kohtulahenditele ning airsoft ja õhkrelvade regulatsioonide analüüsi tulemustele, oli kogutud informatsioon tegelikust olukorrast airsoft ja õhkrelvade käitlemisel erinev. Võttes aluseks Eesti Relvaseaduse (2021) on kindel, et airsoft relvad langevad pneumorelvade definitsiooni alla, kuid jäävad piiramata tsiviilkäibega relvade hulgast välja, mis jätab lünga seadusesse. Samuti ei saa ühtselt tõlgendada relvaseaduse (2021) relva ja laskemoona kandmise üldist korda ning selle nõuet, et relva on keelatud kasutada joobeseisundis. Suureks seaduslikuks vastuoluks on ka piiramata tsiviilkäibes relvade valmistamise ja ümbertegemise keeld ilma vastava tegevusloata, kuna airsoftis on relvade modifitseerimine selle hobi vältimatu osa. Võttes aluseks „Relvaseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse (tulirelvadirektiivi ülevõtmine) eelnõu seletuskiri“ võib teha järelduse, et Euroopa Liidus on juba loodud direktiivid relvaseaduste kaasaegseks muutmiseks ning selliste direktiivide rakendamine tooks Eesti relvaseadusesse selgemaid mõisteid ja ühtse mõistmise teiste Euroopa riikide regulatsioonidega.

Teaduslike allikate uurimisel selgus, et pneumorelvadega põhjustatud traumad on peamiselt silmavigastused (Haavisto, 2019; Saunte, 2006; Holland P., 2004; Kratz, 2010; Damore, 2000) ja nende tüüpiliseks ohvriks on noor poiss (Kratz, et al, 2010, p. 37). Teaduslikes uuringutes pööratakse tähelepanu sellele, et nii airsoft kui ka õhkrelvade valekasutamine on ohtlik inimestele **ja nendest tulenevad ohud võiksid inimestele olla selgemad** (Haavisto, 2019; Kratz, 2010; Saunte, 2006). 4,5 millimeetriliste õhkrelvade füüsilise jõu uuringus Kamphausen

(2018) tõi välja olulise osa selliste relvade ohtudest - energiatihedus. Kamphauseni (2018) ballistiliste katsete tulemuseks oli see, et õhkrelvast lastud metallkuul kergelt läbis ballistilise želatiini, mis imiteeris inimese luid. Lõputöö autori poolt läbiviidud teoreetilised arvutused airsoft ja õhkrelvade energiatihedusest kinnitavad Kamphauseni (2018) uuringu tulemusi. Tuginedes lõputöö autori arvutustele on kindel fakt see, et 4,5 millimeetriliste õhkrelvade energia võimaldab tekitada olulisi vigastusi. Kamphauseni (2018) uuringus on välja toodud näide, kus meesterahvas sooritas enesetapu, kasutades sellist relva, mille metallkuuli algkiirus on 165 m/s. Eestis on müügis sellised relvad, mille metallkuuli algkiirus on 360 m/s (Relvad.ee, 2021). Võrreldes õhkrelvadega airsoft relvade plastikkuuli energiatihedus on oluliselt nõrgem. Teoreetiliselt võib nahka läbida ainult plastikkuul sellisest airsoft relvast, mille kuuli algkiirus on Eesti airsoft mängude reeglite ülemise piiri peal. Energiatiheduse erinevusi võib seostada sellega, et airsoft kuuli diameeter on suurem ja selle kuuli kaal väiksem.

Samuti uuringute käigus selgus, et Eestis on probleem pneumorelvade valekasutamisega. Nii airsoft kui ka õhkrelvad on seotud erinevate süütegude toimepanemisega, mis omakorda võib olla seotud sellega, et inimesed peavad neid mänguasjadeks, kuna selliste relvade kohta ei ole kehtestatud konkreetseid piiranguid.

Lähtudes läbiviidud uuringute tulemustest, teeb autor ettepanekuid Eesti relvaseaduse täiendamiseks Eesti ühiskonna ohutumaks muutmise eesmärgil:

1. Tuginedes relvaseaduse eelnõu seletuskirjale (Põierpaas, 2021) lisada paragrahvi 2 lõige 1², mis sätestaks, et relvaseadus ei kehti seadmetele, mis on ettenähtud suruõhu või surugaaside abil laskma lendkehi, mille algenergia on vähem kui 0,5 džauli.
2. Toetudes juba loodud ja üle Eesti pikaajaliselt kasutatud airsoft mängude reeglitele („Bjorn“, 2012), airsoft relvade süsteemide arendamisele ning airsoft relvade regulatsioonidele üle Euroopa (vt Lisa 3), kehtestada airsoft relvade suurima algkiiruse piiranguks 3,7 džauli.
3. Tuginedes eelmisele punktile lisada relvaseaduse § 18 lg 1 sisse airsoft relvade nimetus mainitud algenergia piiranguga: „plastikkuule lasev pneumorelv algenergiaga kuni 3,7 džauli, mis on ettenähtud kasutamiseks airsoft spordis“.
4. Võttes arvesse õhkrelvade regulatsioone üle Euroopa (vt Lisa 3) ja õhkrelvade kasutamise vajadusi, kehtestada õhkrelvade suurima algkiiruse piiranguks 7,5 džauli.

5. Toetudes eelmisele punktile lisada Relvaseaduse § 18 lg 1 p 2 õhkrelvade algenergia piirangud ja eemaldada kaliibri piirangud: „metallkuule lasev pneumorelv algenergiaga kuni 7,5 džauli, mis on ettenähtud märki laskmiseks“.
6. Võttes arvesse airsoft relvade kasutamise printsiipe ja vajadusi (Krasnõhh, 2021) seoses sellega, et on levinud nende relvade ümberehitamine ja valmistamine varuosadest, teha muudatus relvaseaduse §18 lg 7, mis sätestaks järgmist erandit: „Gaasipihusti, pneumorelva, hoiatus- ja signaalrelva, **välja arvatud airsoft relva**, valmistamiseks ja ümbertegemiseks on nõutav relvaseaduse §-s 66-ga sätestatud tegevusluba.“.
7. Lõputöö teooria osas uuritud teaduslikest uuringutest (Haavisto, 2019; Kratz, 2010; Saunte, 2006, Kamphausen, 2018) lõputöö autor leidis, et nii airsoft kui ka õhkrelvade valekasutamine võib põhjustada erinevaid vigastusi. Samuti statistilistest andmetest (PPA Analüüsibüroo, 2021) tuleneb, et suurem osa rikkumisi, mis on toime pandud selliste relvadega, on seotud isikutega, kes on joobes. Seega lõputöö autor teeb järelduse, et selliste relvade valekasutamine on ohtlik ja tihti seotud joobeseisundiga ning teeb ettepaneku lisada relvaseaduse § 18 lg 3 ja relvaseaduse §50 lg 3 nõuded, mis keelaksid pneumorelva kasutamist joobes seisundis.
8. Lõputöö käigus läbiviidud intervjuudes selgus, et Eestis on väljakujunenud airsoft mängude tavad ja kord („Bjorn“, 2012, Krasnõhh, 2021, Hmeljov, 2021), ning samuti on kindel, et airsoft relvade valekasutamisega on võimalik tekitada erinevaid traumasid (Haavisto, 2019; Kratz, 2010; Saunte, 2006). Seega lõputöö autor teeb järelduse, et airsoft relvade kasutamine alaealiste poolt, kes ei tea võimalikest tagajärgedest (Krasnõhh, 2021) võib olla ohtlik. Seega autor teeb ettepaneku kehtestada airsoft relvade seadusliku kasutamise vanusepiirang, kus täisealine pidevalt kontrolliks airsoft relva käsitlemist lapse poolt al.16 eluaastast, jättes airsoft relvade soetamise vanusepiiranguks vähemalt 18 eluaastat.
9. Airsoft relvade valekasutamisega seotud ohtude (Haavisto, 2019; Kratz, 2010; Saunte, 2006) ennetamiseks eelmise punkti rikkumise korral luua süüteokoosseis, mis käsitleks airsoft relva kasutamise üleandmist alla 16-aastasele isikule ja 4,5-millimeetrilise pneumorelva kasutamise üleandmist alla 18 aastalisele isikule.

Suurima algenergia piirangute valikust autor lähtus nii väljakujunenud airsoft ja õhkrelvade kasutamise kultuurist Eestis, kui ka teistes Euroopa riikides juba kehtestatud regulatsioonidest. Välja pakutud piiramata tsiviilkäibega 4,5-millimeetrilise kaliibriga relvade algenergia piirang on tingitud sellest, et õhkrelvi enamasti kasutatakse vaba laskmiseks ja selleks ei ole vaja suurt

algenergiat. Võttes aluseks selliste õhkrelvade turgu Eestis ja õhkrelvade traumade uuringut (Kamphausen, 2018) on näha, et mõne eksemplari algenergia on suurem kui 22 džauli ja vales olukorras võib see viia inimeste hukkumiseni.

KOKKUVÕTE

Tulirelvataoliste pneumorelvade kasutamine on Eesti ühiskonnas levinud ja nad on osaliselt reguleeritud Relvaseadusega. Lähtudes läbiviidud uuringust ja autori 7-aastasest kogemusest airsoft valdkonnas saab öelda, et kehtivate seaduste regulatsioonid ei ole piisavad. Tänapäevane relvaseadus ei anna võimalust ühtselt kvalifitseerida airsoft relvi, kuna viimaste aastate jooksul toimus airsoft relvade kiire levik. Selliste relvade levikuga sages ka selliste relvade valekasutamine. Suur osa väljakutsetest „Sündmus relvaga“ on seotud tulirelvataoliste esemetega ja ohud, mis kaasnevad selliste relvadega, võiksid olla inimestele selgemad. Tuginedes sellele, et politsei, reageerides sündmusele ei saa alati tuvastada, kas tegemist on reaalse tulirelvaga või mitte, siis on võimalik väita, et sellise juhtumi oht eksisteerib ka Eestis. Seega on oht, et avalikus ruumis õhk või airsoft relvaga isiku suhtes kasutab politseiametnik tulirelva, kuna väliselt ei ole võimalik eristada, kas tegemist on reaalse tulirelvaga või näiteks tulirelva replikaga.

Käesoleva lõputöö **eesmärgiks** oli välja selgitada, millised lisaregulatsioonid on vajalikud airsoft ja õhkrelvadele, et muuta inimeste elu Eestis turvalisemaks.

Eesmärgi saavutamiseks oli püstitatud kuus **uurimisülesannet**. Esimese lõputöös püstitatud eesmärgi saavutamiseks lõputöö autor analüüsis rahvusvahelisi teaduslikke uuringuid airsoft ja õhkrelvade mõju kohta. Teise uurimisülesande täitmiseks analüüsis autor airsoft relvade ja õhkrelvade regulatsioone Euroopas, kaasa arvatud Eestis. Kolmanda eesmärgi täitmiseks analüüsiti airsoft ja õhkrelvade kasutamist Eestis. Neljanda uurimisülesande täitmiseks oli analüüsitud politsei väljakutseid ja kohtulahendeid, mis olid seotud airsoft- ja õhkrelvade valekasutamisega. Viienda ülesande täitmiseks intervjueriti kahte relvalubade juhtivametniku, kahte airsoft esindajat ja ühte siseministeriumi töötajat. Kuuenda ülesande täitmiseks autor sünteesis teooriat ja uuringu tulemusi, tegi järeldusi ja ettepanekuid airsoft relvade ja õhkrelvade lisaregulatsioonide kohta Eestis.

Lõputöös autor püstitas **uurimisprobleemi**: Milline on airsoft ja õhkrelvade kasutamise lisaregulatsioonide vajalikkus Eestis?

Uurimisprobleemi täpsustamiseks püstitas alljärgnevad **uurimisküsimused**:

- 1) millised on airsoft relvade ja õhkrelvade regulatsioonide lahendid Euroopas?
- 2) milline on airsoft relvade ja õhkrelvade kasutamise praktika Eestis?

3) millised on peamised õigusrikkumised, mis on seotud õhkrelvadega?

4) millised lisaregulatsioonid on vajalikud õhkrelvadele, et muuta inimeste elu Eestis turvalisemaks?

Erinevate Euroopa riikide õigusaktide ja mitmete võrguallikate tulemusena sai lõputöö autor esimesele küsimise vastuse, et airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid üle Euroopa on väga erinevad. Näiteks Hispaanias selliseid esemeid saab soetada ainult relvaloa olemasolul ja Soomes õigusandluse mõistes airsoft relvad on mänguasjad. Enamuses Euroopa riikides on levinud nii airsoft kui ka õhkrelvade algenergia piirangud, mis vähendab võimalike traumade tagajärgi ja eranditena mitmetes Euroopa riikides on nõutud ka airsoft relvade värvimine eredatesse värvidesse.

Läbiviidud uuringu käigus teise küsimuse vastuseks sai autor, et airsoft ja õhkrelvi kasutatakse Eestis erinevalt. Õhkrelvi kasutatakse Eestis enamasti vaba laskmiseks, kuid esinevad ka erandid, kui neid kasutatakse seadusevastasel eesmärgil. Airsoft relvi kasutatakse enamasti airsoft mängu mängimiseks ja militaarseks harjutamiseks, kuid esinevad erandid, kui neid kasutatakse kuriteo toimepanemise vahenditena tulirelvaga sarnase väljanägemuse tõttu.

Analüüsisides Eesti kohtulahendeid sai lõputöö autor kolmandale küsimusele vastuseks, et suurem osa süütegudest, mis olid toime pandud airsoft ja õhkrelvade valekasutamiseks olid seotud Karistusseadustiku (2021) §120, 200, 262, 263 järgi kvalifitseeritud süütegudega, mis käsitlevad ähvardust, röövimisi, avaliku korra rikkumist või avaliku korra rasket rikkumist.

Neljanda küsimuse vastuseks sai autor, et Eesti relvaseadus (2021) ei anna ühtselt tõlgendada airsoft relvi ning autor leiab vajalikuks lisada tema poolt tehtud ettepanekuid seadusesse, lisades airsoft relvade definitsiooni ja nii airsoft kui ka õhkrelvade puhul püstitada algenergia piiranguid.

Vastates lõputöös püstitatud uurimisküsimustele ja tuginedes lõputöös läbiviidud uuringutele, autor saab öelda, et airsoft ja õhkrelvad Eestis vajavad lisaregulatsioone ja nende rakendamine kaitseb Eesti ühiskonda, ennetades ohtlike olukordi ja muutes pneumorelvadega kaasnevad ohud kodanikele selgemaks.

SUMMARY

The title of this thesis is “Airguns and their impact on society and police work”.

The thesis is written in Estonian, with a summary in English. The thesis consists of 64 pages and 95 sources. The thesis contains 3 figures, 3 tables and 8 appendices. The research problem of the dissertation was the need for additional regulations on the use of airsoft and airguns in Estonia. The aim of the thesis was to find out what additional regulations are needed for airsoft and airguns to make people's lives safer in Estonia.

To achieve this goal, a combined empirical study (qualitative and quantitative) method was used, during which expert interviews were conducted to gather expert opinions on airsoft and pneumatic weapons handling problems and possible solutions, statistical data analysis was performed, during which was collected and systematized information about events with guns which were registered in Emergency Response Centre during year 2019.

The first chapter provides a theoretical overview of airsoft and air weapons scientific researches, which assesses the impact of these weapons on human behavior and human health, and the regulations of airsoft weapons in European countries. The second chapter presents the summary results of the empirical study and provides an assessment of the possible relevance of additional regulations for airsoft and air weapons in Estonia.

The author of the thesis proposes to add 9 changes to the Estonian Weapons Act to make the handling of airsoft and air weapons safer, the law to be interpreted uniformly and the dangers associated with such weapons clearer.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

A.I vääртеoasi KarS § 262 lg.1 järgi – vääртеoprotokoll AB1540381 09.11.2017.a. (2017) 4-17-5953/1

ABBEY, 2017, *Everything Players Need To Know About The UK's New Airsoft Laws (2017)* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.abbeysupply.com/resources/everything-players-need-to-know-about-the-uks-new-airsoft-laws-2017> [Kasutatud 19.03.21].

Aceros De Hispania, *BRIEF HISTORY OF AIR GUNS* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.aceros-de-hispania.com/air-guns-history.htm> [Kasutatud 10.04.21].

Airgun Universe, 2018, *Air Gun Power Limits in Different Countries.* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.airgununiverse.uk/threads/air-gun-power-limits-in-different-countries.173332/> [Kasutatud 18.03.21].

Airsoft Portugal, 2011, [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.facebook.com/AirsoftPortugal/photos/a.191482504197749.48772.113304628682204/191482507531082/> [Kasutatud 03.03.21].

Airsoftguns.ie, *Legal Notice* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://airsoftguns.ie/content/2-legal-notice> [Kasutatud 11.04.21].

Allo Service Public, 2020, *Arme de catégorie D (acquisition et détention libres)* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2248> (05.04.2021) [Kasutatud 01.04.21].

Anastacia Sampson, 2015, *Gun Laws in Sweden* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.sweden.org.za/gun-laws-in-sweden.html> [Kasutatud 27.03.21].

Annist, A., 2021. *RE: Lõputöö airsoft ja õhkrelvade mõju kohta* [E-kiri] (18.04.2021).

Anything about airsoft ,2008, *Legal issues in airsoft* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://airsoftlover.blogspot.com/2008/09/legal-issues-in-airsoft.html> [Kasutatud 9.02.21].

Arms gallery, *Våbenlov* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://arms-gallery.dk/side3011-V%C3%A5benlov.html> [Kasutatud 24.03.21].

“Bjorn”, 2012, *Mängude reegliid! Eesti ja Vene erinevused* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://airsoftforum.ee/index.php?topic=98.0> [Kasutatud 10.02.21].

Blackpool Air Rifles, INTERNATIONAL AIRGUN POWER LEVEL [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.airgunbuyer.com/international-airgun-power-levels/> [Kasutatud 17.03.21].

Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, 2002, *Waffengesetz vom 11. Oktober 2002 (BGBl. I S. 3970, 4592; 2003 I S. 1957), das zuletzt durch Artikel 228 der Verordnung vom 19. Juni 2020 (BGBl. I S. 1328) geändert worden ist* [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.gesetze-im-internet.de/waffg_2002/BJNR397010002.html [Kasutatud 15.01.21].

Christoffel, T. C. K., 1987. Nonpowder Firearm Injuries: Whose Job Is It to Protect Children?. *American Journal of Public Health*, 77(6), pp. 735-738.

Combat-AS, 2018 RECHTSLAGE – Combat-AS [Võrgumaterjal] Leitav: <https://combat-as.com/der-sport/rechtslage/#:~:text=Niederlande%20und%20Belgien&text=Die%20Softairwaffen%20m%C3%BCssen%20wie%20in,wie%20auch%20Vollautomatik%20betrieben%20werden> [Kasutatud 10.01.21].

Damore, D. T. R. M. L. H. J. P. D. P. S., 2000. Parental Attitudes Toward BB and Pellet Guns.. *Clinical Pediatrics*, 39(5), pp. 281-284..

Danielle, L., 2004. Pediatrics. *Injury Risk of Nonpowder Guns*, 114(5), pp. 1357-1362.

DRE, 2006, *Diário da República n.º 39/2006, Série I-A de 2006-02-23* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/676608/details/normal?l=1> [Kasutatud 08.03.21].

Edoardo Mori Magistrato di Cassazione, 2020, *Sintesi del Diritto delle Armi* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.earmi.it/diritto/faq/Sintesi%202020.pdf> [Kasutatud 11.04.21].

Expact Croatia, *Gun and weapon laws in Croatia* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.expatincroatia.com/gun-weapon-laws-croatia/#:~:text=It%20is%20against%20the%20law,not%20possess%20the%20permit%20to> [Kasutatud 15.02.21].

F. Z. kriminaalasi KarS § 200 lg 2 p 8, 10 ja § § 25 lg 2 järgi (2012) 1-12-9220/5

Frederick J. Chiaventone, 2020, *The Girandoni Air Rifle: The Lewis and Clark Expedition's Secret Weapon* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://warfarehistorynetwork.com/2016/12/13/lewis-and-clarks-girandoni-air-rifle/> [Kasutatud 10.04.21].

Friedman, D. H. J., 1996. The air gun: Toy or weapon?. *Southern Medical Journal.*, 89(5), pp. 475-478.

„gijoe“, 2020, *A Brief History of Airsoft | Surplus Store* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.surplusstore.co.uk/blog/a-brief-history-of-airsoft/> [Kasutatud 10.04.21].

G. S. kriminaalasi KarS § 263 lg 1 p 1,2 järgi (2021) 1-21-70/11

Gil, J. R. P.-S. M., 2009. Firearm Deaths by Law Enforcement.. *Journal of Forensic Sciences.*, 54(1), pp. 185-188.

Guardia Civil, *Tarjetas de armas A/B* [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.guardiacivil.es/es/servicios/armasyexplosivo/controldearmas/autorizaci_armas/tarjetas_armas/index.html [Kasutatud 21.03.21].

Guns-Review, *Форма расчёта дульной энергии Guns-Review* [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.guns-review.com/calculator/energy_calculator.html [Kasutatud 16.01.21].

Haavisto, A. S. A. P. P. L. T., 2019. Toy gun eye injuries – eye protection needed Helsinki ocular trauma study.. *Acta Ophthalmologica*, 97(4), pp. 430-434.

Hmeljov, D., 2021. *Intervjuu David Hmeljoviga* [Intervjuu] (17.04.2021).

Holland P., O. D. F. M. P. L., 2004. Should airguns be banned?. *British Journal of Neurosurgery.*, 18(2), pp. 124-129.

Irish Statute Book, 2006, *Criminal Justice Act 2006* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2006/act/26/enacted/en/print> [Kasutatud 11.04.21].

Jaani, K., 2020 *RE: Airsoft relvad ja abi pakkumine selles küsimuses* [E-kiri] (24.01.2020).

Justis- og beredskapsdepartementet, 2009, *Forskrift om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon mv. (våpenforskriften)* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-06-25-904> [Kasutatud 01.04.21].

Justitsministeriet, 2012, *LBK nr 1005 af 22/10/2012 Bekendtgørelse af lov om våben og eksplosivstoffer* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2012/1005> [Kasutatud 24.03.21].

Kaitseliit, 2015, *Nõmme staabikaitsjad ja tagalarühm harjutasid linnalahingut* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.kaitseliit.ee/et/nomme-staabikaitsjad-ja-tagalaruhm-harjutasid-linnalahingut> [Kasutatud 10.02.21].

Kamphausen, T. J. K. B. S. R. M. A., 2019. Wounding potential of 4.4-mm (.173) caliber steel ball projectiles.. *International Journal of Legal Medicine.*, 133(1), pp. 143-150.

Kancelaria Sejmu, 2021, *U S T AWA z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19990530549/U/D19990549Lj.pdf> [Kasutatud 03.04.21].

Kandroot. A., 2021, *RE: Lõputöö "ÕHKRELVAD NING NENDE MÕJU ÜHISKONNALE JA POLITSEITÖÖLE."* [E-kiri] 03.03.2021

Krasnõh, J., 2021. *Intervjuu Jevgeni Krasnõhhiga [Intervjuu]* (19.04.2021).Kratz, A. L. J. C. D. A. Z. T. E. L. T., 2010. Airsoft Gun–Related Ocular Injuries: Novel Findings, Ballistics Investigation, and Histopathologic Study. *American Journal of Ophthalmology.*, 149(1), pp. 37-44.

Kristy Annely , *Airsoft Gun History* [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.streetdirectory.com/travel_guide/120271/technology/airsoft_gun_history.html#:~:text=The%20history%20of%20%22airsoft%22%20originated,6mm%2C%20plastic%20pellets%20or%20BBs. [Kasutatud 02.02.21].

Lagertspetz, M., 2017. *Ühiskonna uurimise meetodid.*. Tallinn: TLÜ Kirjandus.

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI, 2020, Ieroču aprites likums [Võrgumaterjal] Leitav: <https://likumi.lv/ta/id/305818-ierocu-aprites-likums> [Kasutatud 20.03.21].

Le gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg, 2019, Applying for a firearms licence [Võrgumaterjal] Leitav: <https://guichet.public.lu/en/citoyens/loisirs-benevolat/permis-licences/detention-armes/autorisation-armes.html> [Kasutatud 02.03.21].

LEKA, 2007, *Legal Guide - Airsoft in Finland* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.leka-airsoft.fi/forum/viewtopic.php?f=30&t=5971> [Kasutatud 01.04.21].

M. M. kriminaalasi karistusseadustiku § 121 lg 2 p 3 järgi (2017) 1-17-2160/2)

Ministerio del Interior, *Clasificación de armas* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.interior.gob.es/web/servicios-al-ciudadano/seguridad/armas-y-explosivos/clasificacion-de-armas> [Kasutatud 20.03.21].

Ministry of Interior, 1993, *Real Decreto 137/1993, de 29 de enero, por el que se aprueba el Reglamento de Armas.* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.boe.es/eli/es/rd/1993/01/29/137> [Kasutatud 21.03.21].

Misseldine, S. A. D. A., 2010. Anesthesia for a thoracic BB gun injury.. *Pediatric Anesthesia.*, 20(6), pp. 566-573.

NABV, *Wetgeving en regels* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.nabv.nl/over-airsoft/wetgeving-en-regels/> [Kasutatud 15.02.21].

Nikolajev, J., 2019. Politsei: õhkrelvad laste käes on tõsine probleem. ERR, [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.err.ee/977938/politsei-ohkrelvad-laste-kaes-on-tosine-probleem> [Kasutatud 29.04.2021].

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, 1993, ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.2168 ΦΕΚ 147/ 03.09.1993 [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/222364> [Kasutatud 11.04.21].

Обн. ДВ, 2010, *ЗАКОН ЗА ОРЪЖИЯТА, БОЕПРИПАСИТЕ, ВЗРИВНИТЕ ВЕЩЕСТВА И ПИРОТЕХНИЧЕСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2135696097>

Parlament České republiky, 2002, *119 ZÁKON ze dne 8. března 2002 o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních)* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119> [Kasutatud 01.04.21].

PARLAMENTUL, 2004, LEGEA Nr. 295/2004 – REPUBLICARE privind regimul armelor și al munițiilor [Võrgumaterjal] Leitav: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/132994> [Kasutatud 20.03.21].

Pihlak, A., 2020. Kohtla-Järvel liinibusse tulistanud nooruk võeti vahi alla. Delfi, [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.delfi.ee/artikkel/88685431/kohtla-jarvel-liinibusse-tulistanud-nooruk-voeti-vahi-alla> [Kasutatud 29.04.2021].

PIS Pravno-informacijski sistem, 06.06.2000, *Zakon o orožju (ZOro-1)* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1440> [Kasutatud 28.03.21].

Politie.nl, *Nepvuurwapens* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.politie.nl/themas/nepvuurwapens.html> [Kasutatud 01.04.21].

Põierpaas, S., 2021. *Intervjuu Sven Põierpaasiga [Intervjuu]* (23.04.2021).

Raamat, R., 2012. *TSIVIILRELVA OMANDAMINE EESTIS*, Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

Rechtsinformationssystem des bundes, 2021, *Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Waffengesetz 1996, Fassung vom 01.05.2021* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10006016> [Kasutatud 16.01.21].

Relvad.ee, 2021, SWISS ARMS HUNTER CO2 [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.relvad.ee/shop/product_info.php?cPath=58&products_id=4928 [Kasutatud 10.04.21].

Relvad.ee, 2021, SWISS ARMS PT92 STAINLESS [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.relvad.ee/shop/product_info.php?cPath=58&products_id=4315 [Kasutatud 10.04.21].

Relvad.ee, 2021, SWISS ARMS TG1 (BEEZ) [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.relvad.ee/shop/product_info.php?cPath=58&products_id=5282 [Kasutatud 10.04.21].

Relvaseadus (2021) RelvS; RT I, 03.07.2020, 4

Ritter, D. E. M., 2005. Hot Sauce, toy guns, and graffiti: A critical account of current laboratory aggression paradigms.. *Aggressive Behavior.*, 31(5), pp. 407-419.

Rootalu, K., 2014. *Tunnused ja nende tüübid.* [Võrgumaterjal] Available at: <http://samm.ut.ee/tunnused-ja-nende-tyybid> [Kasutatud 29 01 2021].

Sarv, H., 2019. Politsei ei soovi õhkrelvade keelamist, küll aga nende paremat eristamist. ERR, [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.err.ee/983185/politsei-ei-soovi-ohkrelvade-keelamist-kull-aga-nende-paremat-eristamist> [Kasutatud 29.04.2021].

Saunte, J. P. S. M. E., 2006. 33 cases of airsoft gun pellet ocular injuries in Copenhagen, Denmark, 1998–2002.. *Acta Ophthalmologica Scandinavica.*, 84(6), pp. 755-758.

Sellier K., Knüpling H., 1969, Über die Eindringtiefe von Geschossen in Knochen. *Arch Kriminol*, pp. 144,155–160

Sellier K.,1982, Schusswaffen und Schusswirkung I, *Ballistik-Medizin-Kriminalistik*, Schmidt-Römhild, Lübeck

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE, 2006, 8 JUIN 2006. - *Loi réglant des activités économiques et individuelles avec des armes (1)* [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=fr&caller=summary&pub_date=2006-06-09&numac=2006009449 [Kasutatud 06.04.21].

Slovak Spectator, 13.09.2010, *Tougher gun licence rules are on the table* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://spectator.sme.sk/c/20037351/tougher-gun-licence-rules-are-on-the-table.html> [Kasutatud 01.04.21].

Slov-lex, 2015, *ZÁKON z 23. apríla 2003 o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/190/20150701.html> [Kasutatud 01.04.21].

Smith, S. F. C. J., 2018. Learning to blast a way into crime, or just good clean fun? Examining aggressive play with toy weapons and its relation with crime.. *Criminal Behaviour & Mental Health.*, 28(4), pp. 313-323.

Socom Tactical, AIRSOFT LAWS AROUND THE WORLD [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.socomtactical.net/airsoft-laws-around-the-world> [Kasutatud 16.01.21].

Softair.ee, 2021, CZ 75D Compact (4,5 mm) [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.softair.ee/t/cz-75d-compact-45-mm/> [Kasutatud 10.04.21].

Softair.ee, 2021, DPMS SBR Full Auto RedDot (4,5 mm) [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.softair.ee/t/dpms-sbr-full-auto-reddot-45-mm/> [Kasutatud 10.04.21].

Softair.ee, 2021, Steyr M9-A1 (4,5 mm) [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.softair.ee/t/steyr-m9-a1-45-mm/> [Kasutatud 10.04.21].

Sportsmatik, 2021, HISTORY OF AIRSOFT [Võrgumaterjal] Leitav: <https://sportsmatik.com/sports-corner/sports-know-how/airsoft/history> [Kasutatud 10.04.21].

Start.bg, 2021, *Военни игри Start.bg – военни симулатори, онлайн състезания* [Võrgumaterjal] Leitav: https://militarygames.start.bg/#b_54865 [Kasutatud 20.03.21].

Sveriges riksdag, 2020, *Vapenlag (1996:67)* [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/vapenlag-199667_sfs-1996-67 [Kasutatud 27.03.21].

T. R. kriminaalasi karistusseadustiku § 121 lg 2 p 3 järgi (2015) 1-17-2160/2

TEISĖS AKTŲ REGISTRAS, 2020, *Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.e-tar.lt/portal/en/legalAct/TAR.389CB90C666D/asr> [Kasutatud 01.04.21].

The Federal Assembly of the Swiss Confederation, 1997, *514.54 Federal Act on Weapons, Weapon Accessories and Ammunition* [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1998/2535_2535_2535/en [Kasutatud 01.04.21].

The Queen's most Excellent Majesty, 2003, *Anti-social Behaviour Act 2003* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/38/contents> [Kasutatud 19.03.21].

The Queen's most Excellent Majesty, 2006, *Violent Crime Reduction Act 2006* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/38/contents> [Kasutatud 19.03.21].

UKARA, *United Kingdom Airsoft Retailers Association* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://ukara.org.uk/> [Kasutatud 19.03.21].

Uustalu, K., 2021. *RE: Lõputöö airsoft ja õhkrelvade mõju kohta [E-kiri] (23.04.2021).*

Õunapuu, L., 2014. *Kvalitatiivne ja Kvantitatiivne urimisviis sotsiaalteadustes.* [Võrgumaterjal] Leitav: http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf [Kasutatud 16.11.20].

Wan, Y. G. S. G. M., 2019. Neurosurgical Care of Nonpowder Firearm Injuries: A Narrative Review of the Literature.. *Emergency Medicine International.*, 20 11.pp. 1-7..

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz, 2020, *Wet wapens en munitie* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0008804/2020-01-01> [Kasutatud 11.04.21].

Wolters Kluwer, 2004, *2004 évi XXIV. törvény a lõfegyverekrõl és lõszerekrõl* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0400024.TV#ljb9param> [Kasutatud 01.04.21].

Zakon.hr, 2020, *Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.zakon.hr/z/1161/Zakon-o-nabavi-i-posjedovanju-oru%C5%BEja-gra%C4%91ana> [Kasutatud 03.04.21].

TABELITE JA JOONISTE LOETELU

Tabel 1. Osa Haavisto jt (2019), Kratz jt (2010) ja Saunte jt (2006) uuringute tulemustest.....	lk 8
Tabel 2. Airsoft relvade kuulide algenergia ja energiatihedus vastavalt algkiirusele.....	lk 28
Tabel 3. Õhkrelvade kuulide algenergia ja energiatihedus vastavalt algkiirusele.....	lk 29
Joonis 1. Airsoft kuuli nahatrauma skemaatiline näidis	lk 9
Joonis 2. Portugali airsoft relvade värvide näidised.....	lk 15
Joonis 3. „Nõmmekad linnalahingut harjutamas“.....	lk 26

LISAD

Lisa 1 Intervjuu plaan

Küsimuste plaan poolstruktureeritud intervjuude läbiviimiseks:

1. Mis on Teie arvates õhkrelvad ja mis eesmärgil neid kasutatakse?
1. Mis on Teie arvates airsoft relvad ja mis eesmärgil neid kasutatakse?
2. Missugused probleemid võivad tekkida nende relvade valekasutamisel?
3. Missugused on Teie arvates tänapäevased probleemid airsoft ja õhkrelvade seaduslikus reguleerimises?
4. Missugust lahendit Te näeksite nende relvade reguleerimisel?
5. Kui suur peaks olema airsoft ja õhkrelvade energia piirang?
6. Mis on Teie arvates selle probleemi lahendamise takistuseks?

Lisa 2 Intervjueeritavate vastused küsimustele

I relvalubade ametniku vastused: (Anneli Annist)

1. „Õhkrelv ehk täpsemalt pneumorelv (mis on RelvS mõiste) on relv, mis töötab suruõhu või muu surugaasi energia toimel. Neid relvi kasutakse spordi otstarbel.“
2. „*Airsoft* relvad on väga laialdaselt kasutusel, n-ö mängimiseks kasutatavad relvad. RelvS sätted neile relvadele ei kohaldu.“
3. „Relvade vale kasutamise all mõistan seda, kui relvaga ei osata ümber käia ning oskamatu käsitlemine toob kaasa ohu inimese elule ja tervisele. Siin aga mulle teada olevat ei ole probleeme. Probleem *airsoft*-tüüpi relvadega on aga see, et need relvad on visuaalselt äravahetamiseni sarnased n-ö pärisrelvadega. Eestis on sagenenud juhtumid, kus inimesed teavitavad politseid relvadega liikuvatest inimestest, tunnevad ohtu. Hiljem on selgunud, et tegu on olnud *airsoft*-relvaga. Teataja ei tea, et tegemist ei ole tulirelvaga, samuti politseiametnikud ning seega sündmusele reageeritakse täie tõsidusega. See tähendab, et politsei reageerib nii, nagu iga tulirelvaga seotud sündmusele, valmis kasutama tulirelva. Neid asju tuleb *airsoft*-relva soetades silmas pidada ning nendega „mängides“ ja kandes endale teadustada.“
- 4.-7. „*Airsoft*-relvade puhul andis kunagi EKEI seisukoha (esememääratluse) RelvS tulirelvade definitsioonist lähtuvalt (tulirelv on seade v ese, mis on ette nähtud elava v muu objekti kahjustamiseks v hävitamiseks), aga ka hiljem, kui see definitsioon muutus (tulirelv on relv või seade, mis on ette nähtud või mis on kohandatud püssirohugaaside, põlemisgaaside või plahvatusgaaside tulemusena tekkinud gaasisurve toimel suunatult välja laskma lendkeha), jäi ekspertide seisukoht samaks. Ekspertide hinnangul *airsoft*-relvade kineetiline energia ei küündi ballistilises mõttes relva energiani. *Airsoft*-relvade regulatsiooni vajadusest, käitlemisele piirangute seadmisest on räägitud aastaid, kuid millegipärast ei ole see saanud sellist toetust, et oleks jõudnud seadusesse.“

II relvalubade ametniku vastused: (Kert Uustalu)

1. „Kuni 4,5 mm õhkrelvad- tegemist on mängurelvadega. Võimalus kasutada lasketreeninguks (päästmine, sihtimine).“
2. „Mänguasjad, millega saab läbi viia sport-/seiklusmänge, meelelahutuslikuks tegevuseks.“

3. „Avaliku korra rikkumised, hirmutatakse kaaskodanikke (kellel relvateadmised on vähesed, võivad õhkrelvi ja airsoft relvi pidada päris tulirelvadeks).“

4. „Kõike ei pea reguleerima. Ka pabernoaga on võimalik inimesi hirmutada, vigastusi tekitada- ometi ei pabernoat kasutamine reguleeritud.“

5. -

6. „Tegemist ei ole tulirelvadega“

7. „Ei oska öelda!“

I airsoft esindaja vastused: (Jevgeni Krasnõhh)

1. „Pneumorelv (4.5mm) on minu arvamusel selline relv, kus on kõik töötab sellisel viisil, et survegaaside energia abil kuul lendab rauast välja. Minu isikliku kogemusel selliseid relvi enamasti kasutatakse suvilast, et lasta pudeleid ja võib olla mõnikord enesekaitse raames.“

2. „Airsoft relvad ja täpsemalt - tulirelvade *replikad*, samamoodi kasutavad survegaase, et lasta 6-millimeetrilise plastikkuuli ning enamasti neid otstarbeliselt kasutatakse airsofti mängimiseks.“

3. „Minu isikliku kogemusel kõige suurem probleem, on muidugi erinevad silmatraumad. Seega on väga oluline kanda kaitseprille kui kasutad airsoft relva.“

4. „Võib olla, kuid Eestis see ei juhtu nii tihti, inimesed, teades, milleni viivad sellised relvad, toovad neid avaliku kohta või avalikult teevad pilte nendega. Tavalise inimese jaoks, kes ei tea, et see on mänguasi selline asi on muidugi šokeeriv. Minu arvates airsofti sees on ka probleem sellega, et mõned inimesed modifitseerivad oma *replikad* liiga tugevalt ja see viib väga suure kuuli algkiiruseni. See omakorda võib põhjustada eelnevalt mainitud traumad. Samuti on ka ohtlik, kui airsoft relv sattub lapse kätte. Nad ei kasuta kaitseprille ja mõnikord üldse ei mõtle mis tagajärjed võivad olla.“

5. „Võib olla tasuks panna mingisuguseid rangeid piiranguid, kus oleks kirjas suurim kuuli algkiirus. Mitte mingil juhul ei tahaks kasutada mingisuguseid punaseid otsikuid, sest airsofti põhimõtte ongi enam vähem realistlikud lahingud ja punased otsikud rikuksid seda ära. Airsoft relvi modifitseeritakse või isegi ehitatakse varuosadest oma mängustiili ja vajaduste järgi, aga mõned lähevad sellega üle piiri.“

6. „Minu arvates airsoft relvade jaoks 1,5 J peaks olema piisav meeldiva mängu jaoks.“

7. „Minu arvates taksituseks on see, et praegu inimesed ikkagi teevad nagu nad tahavad, kuna kohalikel airsoft mängudel relva algkiirus tavaliselt ei kontrollitakse. Minu meelest kontrollitakse ainult mingi CQB (Close Quarters Combat) platsidel, kus võib tõsiselt valusalt pihta saada airsoft relvast suure kuuli algkiirusega.“

II airsoft esindaja vastused: (David Hmeljov)

1) „4,5 millimeetrilised pneumorelvad on „raske pneumaatika“. Seda kasutatakse mitte otstarbeliselt. Heal juhul see peaks olema reguleeritud seadusega ja olla kasutatav lasketiirudes ja spetsiaalsetes kohtades. Praegu nendesse suhtuva liiga kergemeelselt. Lasevad purke oma territooriumil või metsas. See ei ole õige“

2) „Airsoft relvad on „kerge pneumaatika“ simulatsiooni mängude ja militaristlike rekonstrueerimise jaoks. Praegu levib ja sportlik airsoft eriala. Kvalifitseerida airsoft relvi relvadeks ei ole õige. Praegu nad on kvalifitseeritud mänguasjadena.“

3) „Probleemid võivad olla kolossaalsed. Situatsioonid võivas olla nagu USA-s (inimeste maha laskmised politsei poolt). Ja kõige hirmsam on see, et inimesed ei mõista millised tagajärjed on seotud selliste replikatega.“

4) „Peamine probleem on see, et selliste esemete avalik kandmine karistatakse liiga väikse trahviga ja inimesed lohakalt suhtlevad replikate transportimisse.“

5) „Punaste otsikute ja airsoft relvade värvimine ei ole panatsea. Algkiiruse reeglitega (airsoft relvade puhul) kõik on hea. Need on reguleeritud ja neid järgitakse. Seaduse mõttes on vaja selgitada inimesele, et replika on äravahetamiseni sarnane reaalse tulirelvaga ja sellega on vaja käituda väga ettevaatlikult. Transportida ainult konteineris, teistele isikutele nähtamatult ja võtta välja ainult selleks eraldatud kohtades (airsoft mängude kohad ja platsid).“

6) „Ma olen täiesti nõus Airsoftgames (2019) algkiiruse reeglite uuendustega. Nad on väga korrektsed ja inimesed, kes tegid algkiiruste otsust oma seltsi jaoks lahenesid küsimusele väga põhjalikult.“

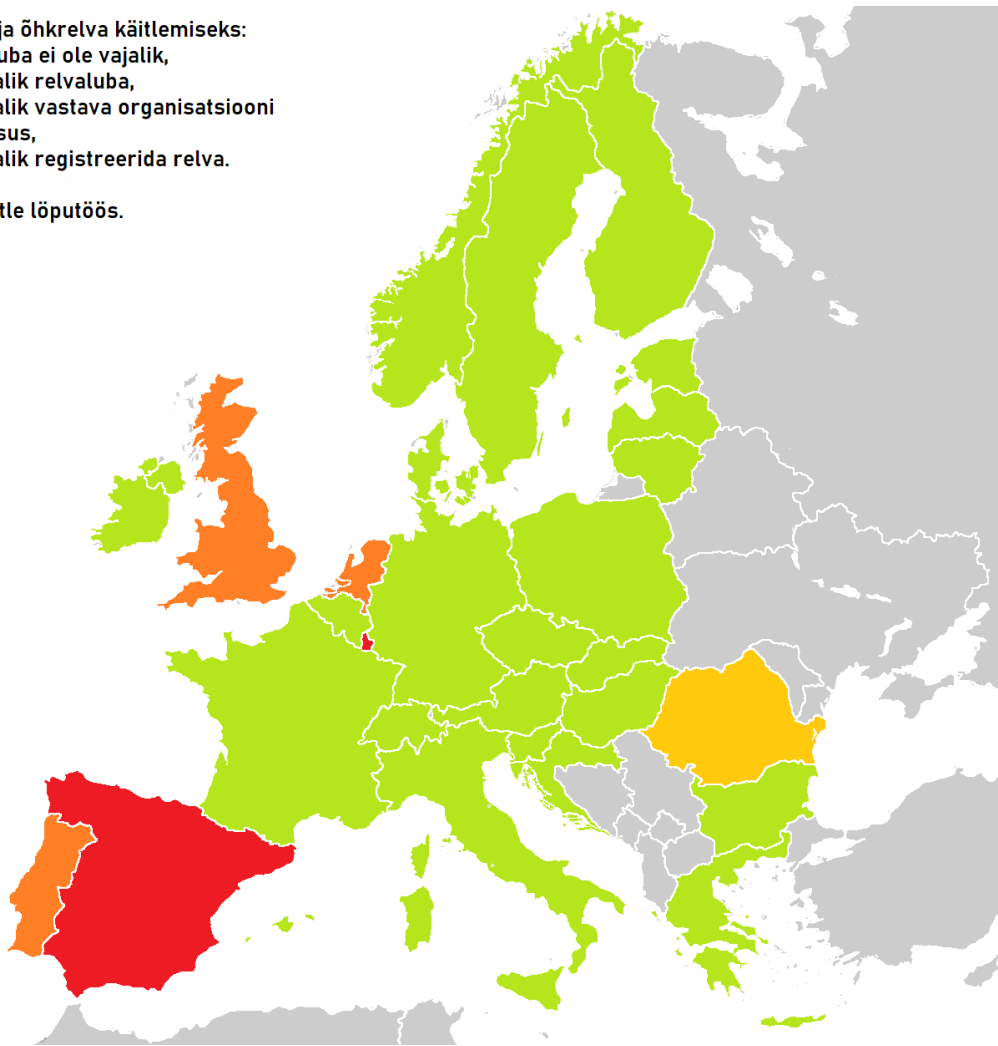
7) „Takistuseks on see, et selle probleemi lahendamiseks pööratakse vähe tähelepanu. Riigis on palju relvalube, aga tulirelva taoliseid esemeid on palju. Minu arvamusel seaduses selles valdkonnas aeglaselt parenevad ja tehakse korrektseid parandusi.“

Lisa 3 Airsoft ja õhkrelvade regulatsioonid ja piirangud üle Euroopat. Autori koostatud

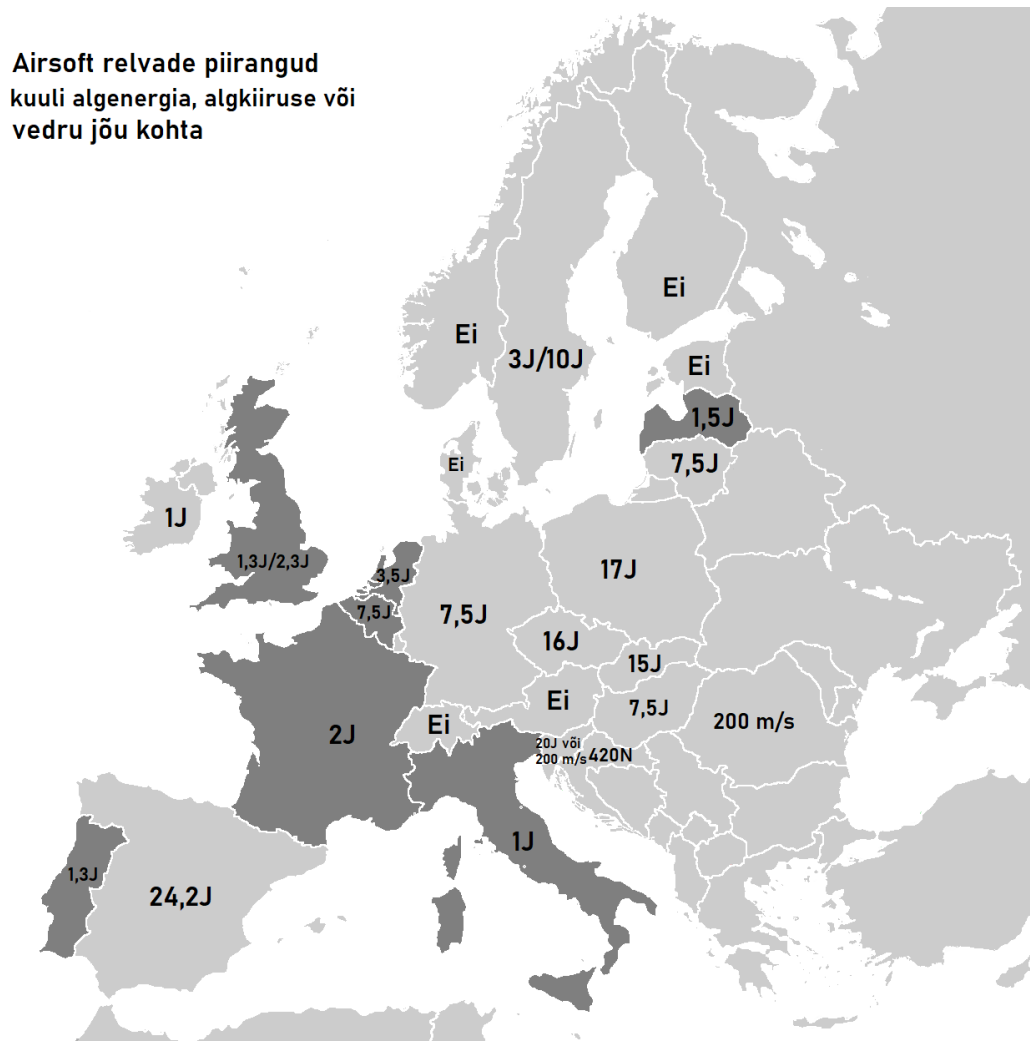
Riik	Seaduslik kasutamise vanuse piirang	Reguleeritud Relvaseadusega?	Seadusest tulenevalt	AIRSOFT relvade suurim J või m/s	ÕHKRELVADE suurim J või m/s	Soetamise piirangud	AIRSOFT relvade luba (LU)/ liikmelisuse (LK)/ registreerimise (R) vajalikus	ÕHKRELVADE luba (LU)/ liikmelisuse (LK)/ registreerimise (R) vajalikus	Keelatud kanda / kasutada avalikult	Tulerežiimide piirangud	Seaduslikud vastuolud	Värvide kohustuslikus	Muud regulatsioonid
Eesti	Jah (18)	Jah	Pneumorelv	-	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Jah	Ei	
Saksamaa	Jah (18)	Aadress 0,5 J jah	Õhkrelv	7,5J	7,5J	18+	Ei	Ei	Jah	Jah	Ei	Ei	"F" mark. Lasersihitud ja relvavarbid keelatud.
Austria	Jah (14)	Ei	Relvatooline	-	-	18+	Ei	Ei		Ei	Ei	Ei	
Belgia	Ei	Ei	PTK	7,5J	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Bulgaaria	Ei	Jah	Õhkrelv	-	-	18+	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	
Hispaania	Jah (14)	Jah	Mudelrelvad	24,2J	-	14+	Jah (LU)	Jah (LU)	Jah	Ei	Jah	Ei	
Holland	Jah (18)	Jah	"D" ket. relvad	450V	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Itaalia	Ei	Ei	Mänguasi	1J	7,5J	Soovitslik 18+ või 14+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	Punane otsik Ei tohi modifitseerida
Kreeka	Jah (18)	Ei	Õhkrelv/ Relvatooline	-	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Jah	Ei	Lasersihitud, optilised sihtikud ja relvavarbid keelatud.
Leedu	Jah (18)	Ei	Õhkrelv	7,5J	7,5J	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Läti	Jah (16)	Jah	"F" ket. õhkrelv	1,5J	12J	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Luksemburg	Jah (14)	Jah	Tulirelv	-	-	14+	Jah (LU)	Jah (LU)	Jah	Ei	Ei	Ei	
Madalmaad	Jah (18)	Jah	Relvatooline	3,5J	-	18+	Jah (LK)	Jah (LU)	Jah	Ei	Ei	Ei	
Norja	Ei	Jah	Õhkrelv	-	-	18+	Ei	Ei		Ei	Ei	Ei	
Poola	Ei	Jah	Õhkrelv	17J	-	18+	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	
Portugal	Jah (16)	Jah	Mudelrelvad	1,3J	360 m/s	16+	Jah	Jah	Jah	Ei	Ei	Jah	
Prantsusmaa	Jah (18)	Ei / Jah	Mänguasi/ PTK	2J	20J	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Rootsi	Jah (18)	Ei	PTK	3J / 10J	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Rumeenia	Jah (18)	Ei	Mänguasi	200 m/s	-	18+	Ei	Jah (R)	Jah	Ei	Jah	Ei	
Sauretiamaa	Ei	Jah	Reaalsihik tulirelv imitatsioon	1,3 või 2,3 J	16J	18+	Jah (LK)	Ei	Jah	Jah	Ei	Jah, kui ei ole UKARA hiige	
Itaalia	Jah (18)	Ei	Relv	1J	-	18+	Ei	Ei	Jah	Jah	Ei	Ei	
Slovakkia	Jah (18)	Jah	PTK	15J	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	Relvade lukustamine on kohustuslik. Lasersihitud ja õsühitud on keelatud.
Sloveenia	Ei	Jah	Mänguasi/ PTK	20J või 200 m/s	-	Ei (18+)	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Soome	Ei	Ei	Õhkrelv	-	-	18+ või varemaste kirjajalikul nõusolekul	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Taani	Jah (18)	Jah	Õhkrelv	-	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Tšehhi	Jah (18)	Jah	"D" ket. relvad	16J	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Ungari	Jah (16)	Jah	Õhkrelv	7,5J	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	
Šveits	Jah (18)	Jah	Relv	-	-	18+	Ei	Ei	Jah	Ei	Ei	Ei	Mitmeaastane leping

Lisa 4. Lubade vajalikus airsoft relvade käitlemiseks. Autori koostatud.

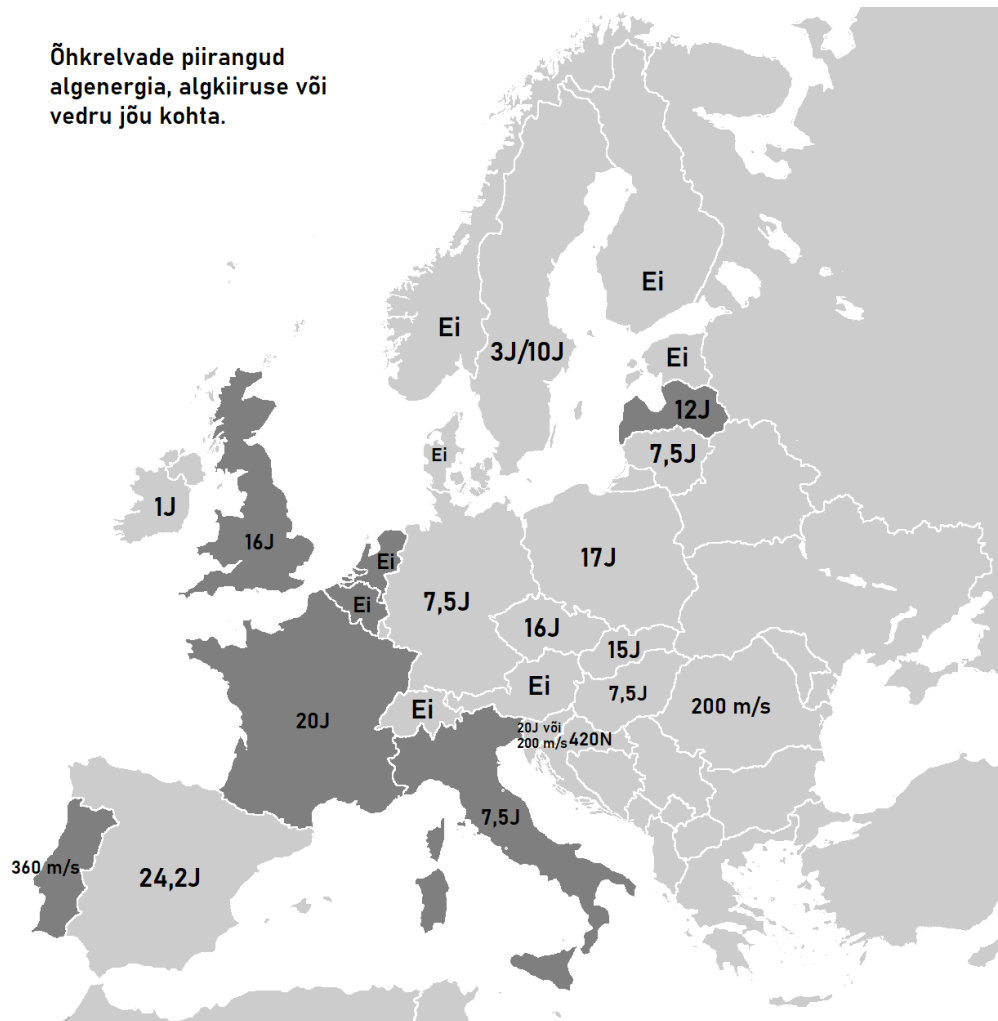
- Airsoft ja õhkrelva käitlemiseks:
- Relvaluba ei ole vajalik,
  - on vajalik relvaluba,
  - on vajalik vastava organisatsiooni liikmelisus,
  - on vajalik registreerida relva.
  - Ei käsitle lõputões.

Lisa 5. Airsoft relvade piirangud algenergia, algkiiruse või vedru jõu kohta. Autori koostatud.

Lisa 6. Õhkrelvade piirangud algenergia, algkiiruse või vedru jõu kohta. Autori koostatud.

Lisa 7. Eestis müügis olevate 4.5 mm õhkrelvade näited nende väidetava algkiirusega (Relvad.ee, 2021, Softair, 2021; Autori koostatud)

Mudel	Väidetav kuuli algkiirus	Pood
SWISS ARMS PT92 STAINLESS	95 m/s	Relvad.ee
CZ 75D Compact (4,5 mm)	116 m/s	Softair.ee
DPMS SBR Full Auto RedDot (4,5 mm)	131 m/s	Softair.ee
Steyr M9-A1 (4,5 mm)	137 m/s	Softair.ee
SWISS ARMS HUNTER CO2	210 m/s	Relvad.ee
SWISS ARMS TG1 (BEEZ)	360 m/s	Relvad.ee

Lisa 8. Statistiliste andmete analüüsi tulemused (PPA Analüüsibüroo 2021; Autori koostatud; Autori arvutused)

Väljakutse prioriteet	Reageerinud (autopatrull)	Külmrelv (K) või tulirelvataoline (T)	Isik avastatud	Alkoholi joove (avastatud isikute hulgast)	Menetlus (KrA, VTM)	Seotud isikute keskmine vanus	Menetlusaluse keskmine vanus
Alfa (275/ 17,9%)	Kokku 326, Ehk 1 / 1,2	K - 43	20/81	18 (90%)	8	35,9 a	31,9 a
		T - 159	48/81	42 (88%)	15	42,5 a	48 a
Bravo (235/ 15,3%)	Kokku 426, Ehk 1 / 1,8	K - 96	45/102	36 (80%)	16	41,2 a	48,8 a
		T - 103	45/102	30 (67%)	12	42,8 a	44,2 a
Charlie (1028 / 66,8%)	Kokku 3540, Ehk 1 / 2,3	K - 532	338/644	255 (75%)	122	42,1 a	42,2 a
		T - 355	218/644	133 (61%)	56	37,5 a	36,2 a